

MOTRIŠTA.....

Vladimir Goss

HRVATSKO-AMERIČKA PROMIŠLJANJA:

Tko je odnio klupe?

Umjesto da se međusobno nadmudruju i optužuju, hrvatski bi političari trebali zajednički zasukati rukave i poraditi na boljem, pametnijem i profitabilnijem poreznom sustavu. Podsjetimo se da ono što uzimamo, uzimamo od sebe samih.

Uz silazni trak sljemenske ceste, na južnom boku Velikog Plazura, nalazi se proplanak s kojeg puca prekrasan pogled na Mali Plazur s obnovljenim Medvedgradom. Ovdje, u travi i među golemim zlatnožutim maslačcima, stoje dva stola i četiri klupe od teških drvenih trupaca. Točnije, stajale su do početka rujna. Onda je netko odnio klupe. Stolovi su ostali, bili su ipak preteški. Moja majka, stalni vikendaški posjetitelj medvedničkih visova, objasnila mi je da to nije prvi slučaj. Dodu s kamionom ili kamionetom i odnesu klupe - za svoj vrt, dvorište, vikendicu. I tako je naše društvo u nedjelju 12. rujna uživalo u pogledu na sunčani Medved-grad sjedeći na stolovima.

Gospoda koja su otuđila opće dobro (da pretpostavimo da postoji nezanemarivo malena mogućnost da se radi o neakvim popravcima?) zacijelo ne oskudijevaju. Nema baš svatko vozilo u koje se može utrpiti komad drva koji teži valjda do stotinu kila. Ipak, našli su za shodno da "zaštede" zakidanjem zajednice. Ne podsjeća li vas to na dane trulog komunizma kad se kralo i zabušavalo kad i gdje se stiglo?

Krađa vremena ili hrvatski lopovi

Početak rujna bio sam i svjedokom neobičnog pizora - beskonačnih repova pred ulazima u prodavaonice knjiga. Objasnili su mi da se radi o učenicima i njihovim roditeljima koji se bore da na vrijeme nabave udžbenike! Na televiziji su ustvrdili da nitko nije kriv, to jest krivi su "oni", recimo "distributeri", ili neka druga neuhvatljiva skupina nepodobnjaka. Ne daj Bože, da je odgovoran netko od odgovornih! Tako se tisućama ljudi ukralo stotine tisuća sati, vremena, radnog vremena, vremena za odmor, za učenje.

Vrijeme je novac, krađa vremena je kriminal. Slika repa pred bilo čim tjera mi trnce niz hrptenjaču. Odrastao sam u doba "obnove i izgradnje" i proveo dobar dio djetinjstva u repovima za brašno, ulje i šećer, pred raznim šalterima, na raznim odborima, pred ulazima u vlakove, autobuse, brodove. Rep mi se zauvijek zario u mozak kao simbol neimaštine, bijede, nesposobnosti, izrabljivanja i prisile. Još uvijek me stisne u želucu kad moram u neki ured u Hrvatskoj, ili u banku - gdje na moje veliko veselje danas i nema previše repova!

Hrvatima su vrlo često drugi krivi za njihove nedaće - iako smo pri tom manje glasni od naših istočnih susjeda. Tatari, Turci, Crni Moro... No Crni Moro nije odnio klupe, niti su zli Mlečani pobrkali dostavu udžbenika! Ukrali smo mi sami sebi samima. Na ravno, krađe se posvuda. Kolega s kojim dijelim sobu na Institutu "Ivo Pilar" u Zagrebu upozorio me je da budno zaključavam vrata. Rekao sam mu da sam tome vičan, jer se nigdje ne krađe kao u Americi.

No zašto se takve stvari događaju u novoj, mladoj državi kao što je Hrvatska? Podsjećam se na riječi znanaca, Izraelca, koji je prije dvadesetak godina, prigodom jednog od njegovih posjeta Jeruzalemu, naricao: "Borio sam se za Izrael, a sad ima i izraelskih gangstera i narkomana". Ima ih i u Hrvatskoj. Za nas koji živimo, ili smo živjeli, širom svijeta Hrvatska je naša zemlja obećana. Teško nam padaju ti hrvatski lopovi, itd...

Bahatost hrvatskih "velikana"

Imao sam se prilike nagledati u Americi bahatosti nekih naših gostujućih velikana, političkih, poslovnih, pa i intelektualnih. Točnije "poluvelikana" (ili "pseudovelikana", jer oni stvarni velikani ne moraju se kriti iza krinke glasnog vikanja i lupanja šakom po stolu. Sjećam se gospodina koji je odbio letjeti iz Washingtona u Detroit (sat i pol) normalnim ljudskim razredom, jer "uvijek i samo, leti prvim razredom". Takva je bahatost samo izraz osjećaja manje vrijednosti, straha da će vam netko za koji čas oteti privilegirani položaj, nedostatka vjere u budućnost. Kao takva nije dostojna naroda koji se netom oslobodio kroz junački napor svih svojih sinova i kćeri. Nije dostojna i gotovo je nerazumljiva. I svakako neprihvatljiva.

Neprihvatljiva je krađa planinarskih klupa i repovi ped knjižarama. I oni su izraz te bahatosti. Izraz uvjerenja da se posjeduje sila i moć, i da vas stoga nije briga za ostale. No, evo još jedne planinarske priče. Na samom podnožju gore, u Šestinama, postoji stmrni prečac od Šestinskog lagvića do potoka u Kecerinima Doljnjim i autobusne stanice. Uz taj skliski put uvijek su stajala nevelika stabla šljiva bistrice. Ista su bila kad sam bio dijete prije pola stoljeća, ista su tamo i danas. Osim što su danas zapuštena, neobijeljena, neobrezana i neobrana. Neobrana su i stabla smokava oko crkve Sv. Lucije u Jurandvoru, kojima sam se sladio kad sam prije nekoliko tjedana snimao novo iskopane dijelove ovog vrhunskog spomenika hrvatske kulture. Ne, nisam krao, iako sam, priznajem, jeo tuđe. Jer veliki dio smokava magdalenica bio je potpuno suh, znak da za njih nitko ne mari. I to su primjeri potkradanja - samih sebe. I to je izraz izvjesne bahatosti. Kog je briga za plodove zemlje (i onoga koji ih uzgaja) u doba mobitela, Tuborga i Versacea. Doba kad svatko hoće "u grad" kako bi se obogatio, po mogućnosti na "kolu sreće". Jedemo krumpire a ne kompjutore.

Opet na televiziji, neki odgovorni gospodin tumačio je neki dan da u Hrvatskoj i nema toliko neobrađene zemlje. Daj Bože, da ima pravo! U Hrvatskoj ne bi smjela ostati niti jedna stopa neobrađenog tla, niti jedna neubrana šljiva. U šali sam rekao da bih ja batinom narod natrag na polja. Naravno, takav moj staljinistički ispad bi propao kao svi slični pokušaji. No, vratiti našeg čovjeka na zemlju i vratiti mu čast i poštovanje može se vrlo lako pametnom poreznom politikom koja bi nagrađivala i stimulirala "seljaka". Gledajte što sve Amerika ne radi za farmera. Čak ga plaća da ne sadi, kad ima previše! A humorist George Mikes napisao je jednom da BBC uvijek ima bolju prognozu vremena za farmere, nego za ostale smrtnike, "što je i normalno, jer o farmeru ovisi do brobit zemlje pa stoga zasluži i bolje vrijeme". Jedemo krumpire, ne kompjutore.

Na Velesajmu, Predsjednik Tuđman je najavio potze za urazumljivanje PDV-a. Oporba je smjesta graknula i nazvala to predizbornim trikom - što je i točno. U Americi kupujete dionice godinu dana pred predsjedničke izbore, jer će stranka na vlasti pritisnuti federalnu rezervu da smanji kamatnu stopu, i dionice će poskočiti. Prodajte nakon izbora, jer slijedi porast kamatne stope da se izbjezne skok u inflaciji. Očito, učimo političke trikove Zapada. No promjene u PDV-u mogu biti samo pozitivne. Pravi bi odgovor bio politički pritisak za ukidanje tog poreza, koji je po mom skromnom i nestručnom mišljenju obična birokratska pljačka. Tijekom smušenih godina Jimmyja Cartera netko je napola spomenuo uvođenje PDV-a (VAT) u SAD-u. Digla se tolika galama da se na to više nitko nije usudio ni pomisliti. Američki porezi su gadni, no ipak barem donekle nagrađuju štednju, ulaganje i rast.

Nastavak na str. 27

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 45, 31. X, 1999

Cijena: \$1.00

No. 45 - 31. X, 1999

Hrvatska ISKRA

Kanadsko - Hrvatski Vjesnik • Canadian Croatian Journal

(bivši "CIRKULAR" za Toronto i okolicu)

Čitajte u
ovom broju :

☐ Hrvatsko
Veleposlanstvo

☐ Sve o izborima

☐ NATO uništio
Arhivu o Hrvatskoj

☐ Izvještaj komisije
žrtava rata i poraća

☐ Okvir za portret:
Gosp. Stanko Trtnanj

☐ Vatroslav Lisinski

I drugo....

Uz Sisvete....

Pok. Marija Jurković, nikad zaboravljena...

Hrvatska

ISKRA

(Bivši "CIRKULAR" za
Toronto i okolicu

Kanadsko - Hrvatski Vjesnik
Canadian Croatian Journal

Izlazi dva puta mjesečno

Editor-in Chief

Glavni Urednik :

Valentina Krčmar

Contributing Editors:

Ing. Slavko Burdović, dr. Darko Desaty,
Ing. Vladimir Benković,
Zlata Jurić, Drago Geoheli,
Stanislav (Batan) Dodig, Jozo Mišetić

Address • Adresa :
1137 Centre Street
Thornhill, Ontario
L4J 3M6

Telephone • Telefon :
(905) 738 - 0053

Fax :
(905) 738 - 9853

Yearly Subscription - Godišnja
Pretplata :
\$50.00

Subscription to "ISKRA" can be
made directly, to the Editor-in-Chief.

Pretplata na "ISKRU" može se
učiniti kod Glavnog Urednika.

Advertising rates for 1999.

1/4 page - \$ 100.00 per issue
+ 20 gratis issues
\$ 1,000.00 yearly
\$ 500.00/six months
1/3 page \$ 50.00 per issue
+ 15 gratis issues
\$ 600.00 yearly
\$ 300.00 /six months
1/8 page (business card)
\$ 25.00 per issue
+ 10 gratis issues
\$ 500.00 yearly

Advertising is payable in advance.

"Hrvatska ISKRA" Broj 45, 31. listopada, 1999

Sadržaj

Urednica piše.....	2
Vijesti iz Toronta.....	3
Najnovije vijesti.....	4
Vijesti na engleskom.....	5
Hrvatsko veleposlanstvo.....	6-7
Vremeplov.....	8
Izbori u Hrvatskoj.....	9-10
Rekordan iznos stranih ulaganja u Hrvatsku.....	11
Suradnja poduzetnika iz Kanade i RH.....	11
Lika je bajka, kaže kalifornijski uzgajač cvijeca.....	12
Za 44.000 DM love i Talijani.....	12
Štetiše Ljubljanske banke protiv Matešina potpisa.....	12
Budućnost željezare osigurana.....	12
Dubrovčani traže ostavke odgovornih za razgraničenje s BiH.....	13
NATO uništile i archive o Hrvatskoj.....	13
Janez Janša o grobnicama u Sloveniji.....	13
Devastirani grobovi u Erdutu.....	13
Zaključci Konvencije H.B.Z.....	14
Gimnazija slavi 300. obljetnicu.....	14
Drago Geoheli piše.....	15

Kako je nastao Dubrovnik.....	15
Okvir za portret- Stanko Trtanj.....	16
Mojim očima.....	17
Hrvati, odajmo štovanje prijatelju.....	18
Lijepom našom.....	19
Malo o vrtu.....	20
Vijesti iz kulture.....	21-22
Događaji zajednice.....	23- 25
Razmišljanja oko Sisveta.....	25
Vaše zdravlje.....	26
Obrazovanje - štednja i strategije investiranja.....	27
Motrišta.....	28
Prilog HRVATSKOJ ISKRI- - Pozicija Hrvata u Federaciji BiH - Nova prigodna marka - Izvještaj komisije o žrtvama rata i poraca, komentari - Njemački hotelijeri na Plitvicama - Tuti proširene tri od četiri srčane žile - Haški sud istražuje likvidaciju od 90 Lovačkih Hrvata - 100 tisuća dolara za obranu novinara - M. Freudlich - Krvavi žrtvenik lažnih bogova	

Urednica piše :

Dragi čitatelji,

Kad primite ovu HRVATSKU ISKRU, ja ću biti na odmoru - konačno ! Ovo vam ne pišem zbog toga što vas želim obavještavati o svojim planovima, već iz drugog razloga: idući broj HRVATSKE ISKRE će vjerojatno zakasniti, prvo, zato što ću ja biti na odmoru, drugo, željela bih da vam donesem vijesti sa otvorenja PRVOG hrvatskog veleposlantsva u Kanadi (a nadam se, da ćemo se vidjeti na proslavi u Croatia banquet hall, nemojte propustiti ovu veliku svečanost) i a mislim da je to dobar razlog za kašnjenje.

I ovaj broj, kao i svi brojevi do sada, prepun je materijala o Hrvatskoj, o veleposlanstvu, o politici, gospodarstvu, o Lijepoj našoj - iz svakoga kuta! Sve više i više vas, čitatelja šalje materijale za tisak, tako da ne dolazimo u opasnost da dođemo do pomanjkanja materijala. Hvala svakome od vas, tko misli da može podijeliti nešto sa zajednicom, jer samo tako će HRVATSKA ISKRA postati glasom ove zajednice.

U ovom broju posebno se sjećamo naših dragih kojih više nema među nama: naše gđe. Marije Jurković, koju gledate na naslovnoj strani, našeg Zvonka Mekinde, prvog urednika ovih novina, naše Nene Herak, koja je tako nenadano otišla, kao i svih onih koji su nas dotaknuli svojim srcem, i usjekli nam se duboko u sjećanja. Sisveti su posebni dani za nas Hrvate, toliko je Hrvata, čija tijela nikad nismo našli, ali su s nama stalno.

Danas šaljemo pozdrave novim čitateljima iz Londona, Ottawe, Hamiltona, a pozivamo i druge gradove da nam se jave ako žele dobivati HRVATSKU ISKRU redovno. Osim toga, bilo bi nam veoma drago kad bi se dopisnici iz drugih gradova javljali s događajima iz njihove sredine. Iako mi živimo u Torontu, ili Mississaugi, Bramptonu, Thornhillu, Oakvillu, ili tu negdje i vrlo često se srećemo - i oni koji žive u drugim, malo udaljenijim mjestima, dio su nas. Mi iz HRVATSKE ISKRE nastojimo da udemo i u te zajednice, no veoma je važno da se zainteresirani jave što prije. Vama u Torontu i okolici predlažemo: pretplatite se na HRVATSKU ISKRU, time nam zaista pomozete.

Dovidenja u idućem broju!

Valentina

OBRAZOVANJE - ŠTEDNJA I STRATEGIJE INVESTIRANJA

Štednja za obrazovanje djece zahtjeva specijalnu brigu, jer vi ne štedite za sebe, već za djecu koja su maloljetna i ne mogu posjedovati imovinu direktno. Trebate u potpunosti izdvojiti štedni plan, odnosno, ulaganje za obrazovanje od svih ostalih fondova. Na ovaj način vi umanjujete opasnost od posuđivanja s obrazovnog fonda, te da ga koristite u druge nakane. Jednom kada je fcn-diran i formuliran, njegov uspjeh ovisit će o ulaganju kojeg ste izabrali da dosegne ciljeve toga plana. Naravno, vrijeme je ključ koncepta. Ukoliko počnete investirati na vrijeme, dok je vaše dijete još jako mlado, vi možete biti znatno agresivniji u svojoj strategiji, i potencijalno steći znatno veći povrat. Kako se vaše dijete približava sveučilištu, trebat ćete podesiti svoje ulaganje tako da umanjite rizik odnosno glavnica.

Skala poreza (income tax-e) kod djece znatno je niža od one za njihove roditelje. Zbog ovog razloga, nekoliko strategija ulaganja i planiranja poreza je strukturirano tako, da je dohodak pripisan djetetu, a ne roditelju. Na ovaj način, iznos poreza na dohodak može biti znatno reduciran ili izbjegnuto u cjelini.

Danas postoji šest strategija štednje i ulaganja za visoko obrazovanje:

1/ INVESTIRANJE DJEČJEG DOPLATKA (Child tax benefit) - Ukoliko primete dječju doplatu, vi možete uštedjeti taj novac za obrazovanje osim ako taj novac ne trebate za hranu i oblačenje djeteta. Uplatom čekova dječjeg doplatka za posebni bankovni račun u korist vašeg djeteta (in trust), vi izbjegavate plaćanje poreza na interes (kamatu). Fond na bankovnom računu, smatra se da pripada vašem djetetu koje će imati minimalan ili nikakav dohodak. Ukoliko ulažete osnovni dječji dohodak od \$ 85.00 mjesečno pri 8% povrata, vi ćete imati preko \$40.000 u vrijeme kada vaše dijete posegne 19 godina. Od ovoga iznosa, preko \$21.000 bit će ulaganje oslobođeno od plaćanja poreza ukoliko vaše dijete nema drugi značajni dohodak. Ulaganjem dječjeg doplatka u ime djeteta, vi možete izbjeći plaćanje poreza, i taj fond koristiti za bilo koju nakanu, dakle ne samo isključivo za obrazovanje.

2/ USPOSTAVLJANJE OBITELJSKOG NADZORA (Family Trust)- Obiteljski nadzor je tehnika imovine na drugog člana obitelji. Često, nakana je umanjiti porez na dohodak prenošenjem vlasništva i odgovornosti plaćanja poreza na dohodak, na nekoga u nižoj skali, nego što je to originalni vlasnik. Zbog ovih razloga, maloljetnici (naša djeca) su idealni nasljednici (trust beneficiaries). Zakon koji se odnosi na obiteljski nadzor (family trust) jako je kompliciran, te trebate profesionalca za porez i legalnog savjetnika. Obiteljski nadzor praktičan je za one koji imaju značajan iznos kapitala.

3/ DARIVANJE IMOVINE DJETETU PREKO 17 GODI-NA- Vi možete imovinu djetetu koje je prešlo 17 godina, i bilo koji povrat ulaganja dohotka bit će taksiran u rukama vašega djeteta. Ukoliko je primatelj darovane imovine mlađi od 18 godina, dohodak od dara, ili ponovnog ulaganja dara, biti će pripisan vama i vi ćete platiti porez kao dio vašeg dohotka.

Kada darujete imovinu svojoj djeci, smatra se da je ta imovina prodana (dodijeljena) pri poštenoj tržišnoj vrijednosti, te može doći do realizacije kapitalnog prinosa (capital gain), te će se porez po tom osnovu pripisivati vama (ne djeci). Kapitalni interes koji nastane nakon što ste imovinu dodijelili djetetu, starijem od 17 godina bit će taksiran u rukama djeteta.

Dragi čitatelju, u slijedećem broju biti će obrađene strategije ulaganja za visoko obrazovanje. Svi vi koji imate dodatna pitanja, ili teme koje su od osobnog značenja za vas, kontaktirajte uredništvo ili mene osobno na telefon (905) 281-9019 ili (416) 221-1539.

Stanislav (Batan) Dodig

Sretan vam put, dragi prijatelji, na Floridu!
(Marica i Franjo Bilecki)

Nastavak sa str. 28

Porezno rasterećenje dovelo je do sadašnjeg nevjerojatnog američkog booma - i istovremeno do povećanja državnih prihoda, kao što je i predvidio predsjednik Reagan. Umjesto da se međusobno nadmudruju i optužuju, hrvatski bi političari trebali zajednički zasukati rukave i poraditi na boljem, pametnijem i profitabilnijem poreznom sustavu. Podsjetimo se da ono što uzimamo, uzimamo od sebe samih. Ne smijemo dopustiti politiku odnošenja klupa i neobranih bistrice.

Croatian Community Services je dobrotvorna, informativna i neprofitna organizacija koja pruža usluge i informacije pučanstvu Mississauga i okolice. Mi nastojimo pružiti informacije u svezi ostvarivanja mirovine i socijalne zaštite, stanovanja, zapošljavanja, imigracije i drugih pitanja. Pomažemo prilikom ispunjavanja različitih formulara koje možete podići u našem uredu (kao napr. Privredni formular za strane mirovine).

Također, kod nas možete koristiti i kompjutor i uz odgovarajući materijal svladati osnove Windows 95. Posjetite naše stranice na <http://members.xoom.com/croatian>

Za daljnje informacije nazovite nas na tel. (905) 270-7887.

Služite se našim pokroviteljima

THE CHILDREN'S EDUCATION
TRUST OF CANADA

DOREEN H. SMINTICH
Manager

BRIARWOOD BUSINESS PARK
414 North Service Rd. E., Oakville, Ontario L6H 5R2
Tel.: (905) 338-RESP (7377) Fax.: (905) 338-0977
Res.: (416) 242-7727 Fax.: (416) 242-7481

Elektrosmog naš svagdanji

KOLIKA JE STVARNA RAZINA ŠTETNOG UTJECAJA ELEKTROMAGNETSKOG POLJA NA ZDRAVLJE I RADNU SPOSOBNOST ČOVJEKA ?

Prije gotovo 15 godina u jednom materijalu Američke zdravstvene organizacije stajalo je zanimljivo upozorenje: "Žene nakon četvrtog mjeseca trudnoće ne smiju biti ispred ekrana računalnog monitora, neovisno o tome ima li zaštitnu ploču ili ne". Bilo je to upozorenje američkim tvrtkama koje su zapošljavale žene na radnim mjestima tajnica, operatera računalnih sustava i sličnim poslovima na kojima se rabi računalo. Cilj je bio zaštititi plod od negativnih elektomagnetskih zračenja. To upozorenje logičnim postavlja pitanje je li samo monitor računala izvor ište zračenja i je li ono opasno samo za trudnice?

Počela su mjerenja koja su u posljednjih desetak godina u vokabular suvremenog čovjeka unijela jednu posve novu kovanicu - elektrosmog. Ona upozorava na još nedovoljno istražene posljedice koje na ljudski organizam, raspoloženje i ponašanje čovjeka ostavlja svakodnevna okruženost cijelim mnoštvom kućanskih aparata, televizorima, računalima, hi-fi stereo linijama, mobitelima. Naime, utvrđeno je kako na svim mjestima gdje ima električne energije nastaje elektromagnetsko polje, koje u obliču elektrosmoga djeluje na čovjeka.

Tumor na mozgu

Nedavno je David Reynard, kome je prije nekoliko godina supruga umrla od tumora na mozgu, kazujući svoju tužnu životnu priču upozorio američko televizijsko gledateljstvo: "Tumor na mozgu moje žene razvio se upravo iznad mjesta na kojem je godinama držala slušalicu svoga prijenosnog telefona". Njegovo upozorenje izazvalo je paniku među proizvođačima mobilnih telefona i pokrenulo bujicu rasprava, mjerenja i istraživanja. Uskoro je utvrđeno da je područje mikrovalova (područje spektra elektromagnetskih valova koje zrače mobilni telefoni) potencijalno najopasnije od elektromagnetskog polja kojem je čovjek svakodnevno izvrnut. Posebno ako je čovjek dulje vrijeme izvrnut utjecaju polja. Amerikanci su reagirali iznimno brzo i poduzeli drastične mjere. Propisali su kako se "dopuštena snaga emitiranja mobilnih telefona s dotadašnjih 7 W mora smanjiti na 0,7 W".

Uskoro se oglasio i Njemački državni ured za zaštitu od zračenja upozorivši da "energija emitirana s antena radijskih i drugih prijenosnih telefona dovodi do zagrijavanja očiju, a potom i mozga. Posebno ako je čovjek zračenju izvrnut dulje vrijeme". Nastavak istraživanja pokazao je da bi posljedice izvrnutosti čovjeka utjecajima elektromagnetskog polja mogle biti uzročnikom glavobolja, nesanice, neobjašnjiva umora, depresije, poremećaja srčanog ritma, smetnji u hormonalnom sustavu, slabljenja obrambene snage organizma. Međutim, nitko od istraživača i institucija koje su se time bavile nije iznio stajalište o "generalno štetnom djelovanju elektrosmoga". Nije utvrđeno jesu li štetna sva ili samo neka od umjetno proizvedenih magnetskih polja. Nije utvrđeno ni to djeluje li elektromagnetsko polje podjednako štetno na svaki ili samo na neke organizme. Naime, nitko od njih nije želio temeljem pojedinačnih, dapače i više sličnih slučajeva, preuzeti odgovornost generalne ocjene o štetnosti svakoga umjetno stvorenog elektromagnetskog polja na stanje i radnu sposobnost svakog organizma. Primjerice, Christine Bauer iz Bavarske potražila je pomoć liječnika zbog depresije, nesanice, stalne nervoze i jutarnjih glavobolja. Nije joj pomogla nikakva terapija, dok na preporuku prijatelja nije potražila pomoć Instituta za

građevinsku biologiju, koji su u njezinu stanu izmjerili razinu elektromagnetskog polja. Ubrzo su ustanovili da joj je u spavaćoj sobi iznimno jako elektromagnetsko polje kakvo se može naći ispod 110-kilovoltnog dalekovoda. Locirali su kako je izvor ište toga polja električna četkica za pranje zuba, čiju je bateriju svake noći, tijekom više od šest mjeseci punila priključujući je na zidni priključak na zidu koji je dijelio kupaonicu i njezinu spavaću sobu. Christine je bacila električnu četkicu i ubrzo nakon toga zdravstvene tegobe su nestale. Slično iskustvo imao je i Volker Zuber iz Essena.

Suvremene tajnice

Promotri li se suvremeno uređeno radno mjesto bilo koje tajnice, postaje razvidnim da je okružena s prosječno jednim telefonom, konfiguracijom računala, faksom i rasvjetom. Dakle, s prosječnih desetak uređaja koji se napajaju strujom i oko kojih se stvara elektromagnetsko polje različitih snaga. Svaka takva tajnica samo je kap u moru suvremenog čovjeka koji se, nastojeći stvoriti bolje sutra i zaraditi za pristojan život obitelji, konstantno trendovski osuvremenjuje i tako opterećuje svoj organizam zračenjem oko 100.000 puta jačim od snage prirodnog elektromagnetskog polja Zemlje. Međutim, nitko od zaposlenika različitih državnih instituta i ureda za zaštitu od zračenja ne preporučuje izbacivanje iz uporabe suvremene kućanske, uredske i slične tehnike koje se napajaju strujom. Nastavljaju mjerenja, preporučuju tehničke preinake i zaštitne mjere. Primjerice:

- izvor neonske rasvjete mora se postaviti najmanje jedan metar od čovjekove glave,

- prigodom korištenja kompjutera držati što je moguće veći razmak između glave i ekrana monitora te s vremena na vrijeme prekidati rad radi odmora,

- TV gledati s mjesta udaljenog najmanje 2 metra od ekrana.

Za pretpostaviti je da će se napretkom tehnike povećati i razina umjetno stvorenog elektromagnetskog zračenja čovjeka. Dakle, više od 100.000 puta većeg od snage Zemljina elektromagnetskog polja što će elektrosmog učiniti našom stalnom životnom pratiljom s kojom se valja naučiti živjeti i prihvaćanjem korisnih savjeta radioestezista i Instituta za mjerenje zračenja držati je na distanci. Brojna iskustva kazuju kako se važni zaštitni učinci mogu postići i primjenom Biopiramida (dvije tisuća puta umanjena Keopsova piramida), koja u vodoravnom krugu promjera sedam metara, i okomitom krugu promjera tri metra, neutralizira, uz ostalo i štetna zračenja poremećenog Zemljina magnetizma te prigušuje štetna zračenja svih električnih uređaja kojima je čovjek svakodnevno okružen.

Prirodno elektomagnetsko polje Zemlje ima razinu od 1 do 3 mili Gaussa (mG). Izmjerene razine elektromagnetskog zračenja raznih električnih uređaja su slijedeće:

GSM mobitel	više od 100 mG
Mikrovalna peć	više od 100 mG
Radiobudilica	više od 100 mG
Ekran monitora	100 mG
Fotokopirni uređaj	100 mG
Hi-fi stereo linija	100 mG
Pisač	100 mG
Televizor	100 mG
Telefaks	8 do 100 mG
Centralna jedinica računala	20 mG
Videorekorder	12 mG
Bežični telefon	10 mG
Stolni telefon	2 mG
Stolna svjetiljka	1,6 mG

Ilija Rkman, *Hrvatski obzor*, 28. kolovoza 1999., str. 43.

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 45, 31. X, 1999

VIJESTI IZ TORONTA

Vijesti iz Toronto

SVIM HRVATSKIM ŽUPAMA, UDRUGAMA, KULTURNIM, PROSVJETNIM I ŠPORTSKIM DRUŠTVIMA, SVIM HRVATSKIM MEDIJIMA, TE HRVATICAMA I HRVATIMA U KANADI

Zgrada Hrvatskog veleposlanstva, na adresi 229 Chappel Street u Ottawi, bit će svečano otvorena 14. studenog 1999. godine, a otvorenju će predhoditi i druge svečanosti.

U PETAK, 12. STUDENOG 1999. G. u dvoarni Croatia Banquet Hall u Mississaugi održat će se svečana večera u sklopu koje će biti koncert skladbi hrvatskih i stranih skladatelja u izvedbi pjevačice gđe. Cynthia Hansell Bakić, te kvarteta sa Sveučilišta McGill iz Montreala.

U NEDJELJU, 14. STUDENOG 1999. G. svečano ćemo otvoriti zgradu Veleposlanstva u Ottawi uz blagoslov, hrvatsku pjesmu, te otvorenje izložbe suvremenih hrvatskih umjetnika na temu "More".

Iskreno se nadamo da će na ovim svečanostima pribivati i radovati se otvorenju zgrade Veleposlanstva, zajedno s nama i našim kanadskim i hrvatskim gostima, što veći broj hrvatskih iseljenika u Kanadi. Naša nova zgrada u Ottawi predstavljat će sve Vas i dragu nam Hrvatsku Domovinu na najbolji mogući način.

Većinu sredstava za kupnju, obnovu i izgradnju Hrvatskog veleposlantsva u Kanadi ste skupili Vi, iseljenici, članovi hrvatske zajednice u Kanadi, potaknuti svojom ljubavlju prema Domovni i svojim nacionalnim ponosom i kao takva ona je Vaš poklon Domovini Hrvatskoj.

Stoga Vas, drage Hrvatice i Hrvati, od sveg srca pozivam da nam se pridružite 12. studenog u Mississaugi na svečanoj večeri i 14. studenog na otvorenju zgrade Hrvatskog veleposlanstva u Ottawi. Za sve obavijesti možete se obratiti na Hrvatsko veleposlanstvo u Ottawi (tel:613-230-7351) ili Generalnom konzulatu u Mississaugi (tel: 905-277-9051).

Veseleći se našem skorom susretu, srdačno Vas pozdravljam i želim Vam svako dobro

Vaš,

Andrija Jakovčević
Veleposlanik

Služite se našim pokroviteljima

E-mail: generaltourist@ica.net
www.generaltourist.com

TEL: (905) 602-8900
FAX: (905) 602-8899
MOBILE: (416) 816-6106

TRAVEL SERVICE LTD.

3045 SOUTHCREEK ROAD, UNIT 1
MISSISSAUGA, ONT., CANADA L4X 2X6

JOHN LONCARIC
President

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 45, 31. X, 1999

Pozivamo Hrvatice i Hrvate južnog Ontarija na

JUBILARNI SVEČANI BANKET POVODOM 10. OBLJETNICE OSNUTKA HDZ-a U KANADI

u petak 5. studenog u dvorani Croatia Club u Mississaugi, s početkom u 19:30.

Gost banketa biti će gđa. Zdenka Babić Petričević, zastupnica u Zastupničkom domu Hrvatskog državnog sabora i predsjednica Odbora za useljeništvu.

Svečanu proslavu uveličat će dodjela pokroviteljima deset-godišnjeg rada "Vječna domovina" našeg uglednog akademskog slikara g. Ante Sardelića uz prikazivanje filma o velebnom radu ovog svjetski priznatog umjetnika.

Na jubilarnoj proslavi biti će dodijeljene i spomen plakete predsjednika Republike Hrvatske, dr. Franje Tuđmana, svim članovima HDZ-a.

Nakon službenog dijela banketa počinje ples za mladež.

Cijena ulaznice za banket s ukusnom večerom je \$ 30.00, a ulaz za ples za mladež je besplatan.

Za rezervacije,izvolite nazvati ured HDZ-a na (905)270-2324, ili naručite via fascimile na (905)270-3325,ili pak dodite osobno subotom u ured od 10 - 15 sati, 19 Dundas Street West, soba 202.

Upravni odbor HDZ Toronto

POMOGLI SMO FILIPU!

Pred par dana kad se vraćala baka Štefica, o kojoj sam pisala u prošlom broju, s njom je otišlo i \$ 500.00 za malog Filipa u Zagreb. Zahvaljujemo svim onima koje u poslali novac, ili uputili lijepu riječ za to dijete koje treba našu pomoć. Za sada pomoć su poslali:

Obitelj Brkić:	\$ 100.00
Gosp. Vjekoslav Frankich:	\$ 50.00
Anonimni donator:	\$ 100.00, i
HRVATSKA ISKRA:	\$ 250.00

Tko zna, možda niste stigli, ili ste zaboravili u jurnjavi života poslati za Filipa? Još nije kasno! Pošaljite svoj prilog kad stignete na HRVATSKU ISKRU, a mi ćemo proslijediti dalje, i hvala svakome!

Uredništvo

Dear Mrs. Krčmar,

Oct. 8,1999

Christina and I would like to express our sincerest gratitude to you for your dedication to the Croatian community. We would also like to thank you for such wonderful publicity on InMotion dance company. Through HRVATSKA ISKRA we have found a proud voice. Here is a small contribution towards all of your work.

With much love and admiration,

Lisa & Christina Brkić, Mississauga

Cijenjena gđo. Krčmar,

20. 10.1999

Budući da čitam HRVATSKU ISKRU svaki broj naišao sam i na ovaj nesretni slučaj obitelji Dubravka Tarasa i maloga Filipa. To me je dodimulo dobuko u srce i osjećam da moram nešto učiniti za malog Filipa, pa Vam evo šaljem ček od \$ 50.00 za njegov put u Budimpeštu na liječenje. To je sve što mogu za njega učiniti. Neka mu dragi Bog bude u pomoći, a mi ćemo se za njega moliti da brzo ozdravi. Vama, gđo. Krčmar, puno hvala što ste se zauzeli za ovu akciju, neka Vas Bog čuva.

Vjekoslav Frankich, Mississauga

Najnovije vijesti

Priredila:

Valentina Krčmar

U Vukovarskim stanovima tisuću ilegalaca

Prema prvim, neslužbenim rezultatima inventure stanova u Vukovaru ima 5.809 stanova. Dakle, gotovo tisuću manje nego što se vjerovalo da ih ima. Useljena su 3.962 stana, a 657 stanova nije pronađeno, jer ih na adresama iz 1991. više nema. Uz te s li- ca zemlje zbrisane stambne komplekse, još je 901 vukovarski stan teško oštećen i prije sustavne obnove neiskorišten: za stanova- nje. Tko i na temelju kojih prava koristi sta- nove u Vukovaru najznačajnija je i ključna spoznaja nakon inventure. Naime, u 2.131 stana žive obitelji nositelji prava iz 1991, s još 5.438 članova svojih obitelji, s privreme- nim rješenjem gradske uprave useljeno je 679 stanova, a na osnovi famoznih rješenja 'srpske krajine' još i sad se koristi 614 sta- nova. Bez ikakve pravno valjane osnove, da- kle ilegalno, useljeno je 538 stanova. Tako- der, određen broj stanova koristi 879 osoba koji imaju oštećenu kuću ili stan izvan Vu- kovara, te 139 osoba koje imaju vlastitu, i to neoštećenu kuću ili stan. Među vukovarskim stanarima ima 1.226 povratnika, 879 raselje- nih osoba, i 449 interno raseljenih, a sedam- desetak je onih koji su se iz drugih mjesta nastanili u Vukovaru. U gradu stanuje 74 obi- telji poginulih hrvatskih branitelja, 30 obitelji nestalih i 70 obitelji zatočenih branitelja, te 237 obitelji ratnih vojnih invalida iz Domo- vinskog rata. (u idućem broju HRVATSKE ISKRE cijeli članak)

ZAHTJEV "ŠESTORICE" JE "NEOBIČAN, NEPRIMJERAN I NEPRISTOJAN"

Zagreb, 27.10. HDZ je ocijenila danas kako je "krajnje neobično, neprimjerno, nepotre- bno, ali i nepristojno upućivati Predsjedniku Republike javno pitanje – Hoće li HDZ osi- gurati poštene izbore, hoće li priznati rezul- tate izbora te omogućiti stranci ili koaliciji koja osvoji većina da sastavi vladu". "Tak- vim pitanjima za koja mi u HDZ-u držimo da pripadaju uvredljivim i drskim političkim pro- vokacijama, oporbena šestorica želi uputiti javnosti predizbornoj poruku kojom želi reći – Prvo, kako je HDZ već izgubio izbore, a da su ih oni i bez izbora već dobili. Drugo, da je u Hrvatskoj na vlasti nedemokratski re- žim koji nema namjeru prepustiti vlast oni- ma koji na poštenim i demokratskim izbo- rima dobiju vlast, i treće, jest stvaranje ali- bija za vlastiti gubitak izbora, navodi se u današnjem priopćenu za javnost Ivice Ro- puša. HDZ poručuje "svima onima kojima je nedostajalo vjere i odlučnosti u stvaranju samostalne i demokratske države da im iz- nova ponestaje vjere i u činjenicu da je RH

demokratska država u kojoj vlada ustavno- pravni poredak, razina kojega ni u čemu ne zaostaje za ustavno-pravnom poretkom mo- dernih zapadnoueuropskih zemalja.

Počeo kongres među- narodne asocijacije političkih zatvorenika

Dubrovnik, Osmi kongres Međunarodne asocijacije političkih zatvorenika i žrtava ko- munizma počeo je danas u Dubrovniku. Skup je okupio 28 izaslanika iz 16 zemalja, od Estonije do Albanije. Predstavnik nje- mačkih političkih zatvorenika Roland Bude je rekao da je u 18 bivših komunističkih ze- malja previše komunističkih dužnosnika "preokrenulo kaput" i danas obnašaju važne dužnosti u demokratskim sustavima.

HČSP osuđuje izbor Ustavnog suda

Zagreb, Hrvatska čista stranka prava osu- dila je danas izbor novih sudaca Ustavnog suda, smatrajući da osobe angažirane u politici, iako napuste svoje stranačke duž- nosti, neće inzistirati na pravdi i zakonitosti, već će "lobirati" za interese pojedinih politič- kih stranaka. Pritom je ocijenio da su HDZ i stranke oprbene Šestorice, dogovorivši se oko izbora svojih kandidata na mjesto suda- ca, "izgubili sve kriterije i pokazali da im nije do nikakvih pravnih načela, već samo do na- mještanja svojih ljudi na važne državne po- ložaje".

Prenamjena Šibenske Tvornice Elektroferolegura

Šibenik, Prenamjena šibenske Tvornice elektroferolegura u organiziran turistički atraktivan i ekološki čist dio grada, zajedno s dovršenjem kanalizacijskog kolektora značit će povijesnu prekretnicu u razvoju grada Šibenika. Ministar prostornog ure- đenja, graditeljstva, i stanovanja Marko Širac označio je početak nove faze radova na izgradnji gradskog kanalizacijskog kolek- tora u šibenskoj luci. Vlada će čvrsto podu- prijeti projekat urbanizacije bivšeg TEF-a ka- ko bi se na tom devastiranom prostoru sa- gradili sportski, turistički, ekološki i gospo- darski sadržaji, koji odgovaraju tradiciji i osobinama južnog Jadrana.

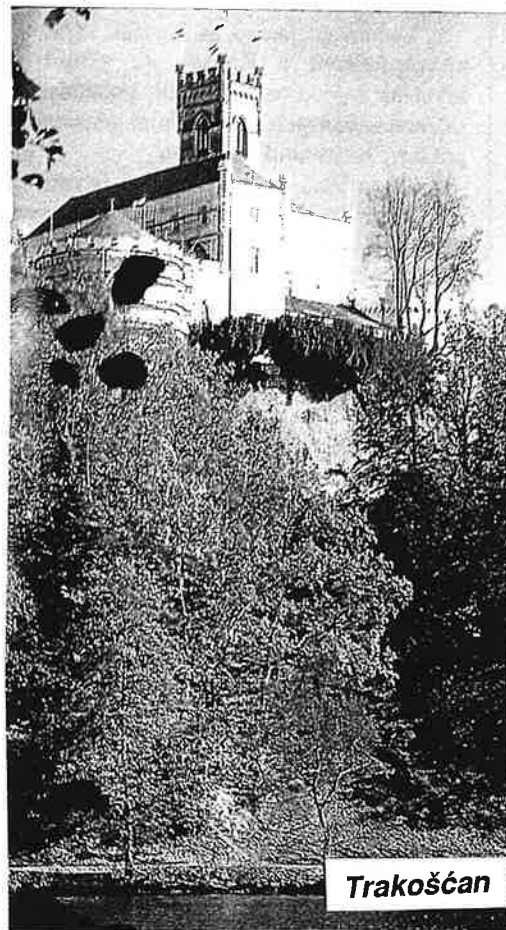
PREDSTAVLJENA DVA SVESKA "MONUMENTA CROATICA VATICANA"

Zagreb, Zapisivanje i objavljivanje izvora za hrvatsku povijest u stranim arhivima je- dna je od glavnih zadaća Hrvatskoga državnog arhiva. U tome posebnu "ulogu" imaju vatikanski arhivi među kojima napose Tajni vatikanski arhiv. Knjige "Koresponden- cija Strossmayer – Vannutelli 1881-1887" i "Đakovačka i srijemska biskupija – biskup- ski procesi I izvještaj 17. 18. St.", predstav- ljene danas u Hrvatskome državnome

arhivu, važan su doprinos ostvarenju te zadace, rekao je ravnatelj HAD Josip Kolanovic.

HRVATSKOJ NIJE URUČEN NIKAKAV DEMARŠ

Zagreb, Međunarodna zajednica nije Hrvat- skoj uručila nikakv demarš, već se je samo interesirala za pojedinosti vezane uz izborni zakon i izbore, rekao je podpredsjednik Vla- de Vladimir Šeks, ali nije isključio moguć- nost da takav demarš bude predan u srije- du hrvatskome premijeru Zlatku Mateši. "Nemam nikakvih indikacija prema kojima bih zaključio o demaršu premijeru Meteši, ali niti to isključujem," rekao je Šeks. Pred- stavnici međunarodne zajednice zanimali su se za cijeli niz pojedinosti vezanih uz pravedne i poštene izbore, za sustav izbor- nog zakonodavstva, pravo glasovanja izbje- glica i prognanika, te hrvatskih državljana koji nemaju prebivalište u Hrvatskoj. Oni su također izrazili interes za osiguranje moni- toringa nad izbornim procesom, za ravno- pravnu participaciju političkih stranaka i kandidata na nacionalnom radiju i TV, te za datum izbora, nastavio je predsjednik Sabo- ra. Dodao je da su oni izrazili interes i za su- radnju RH s haaškim sudom. Na pitanje no- vinara, jesu li iznijeli prigovor vezan za da- tum izbora, Šeks je odgovorio da oni "nisu davali nikakve primjedbe i ocjene" već su samo tražili informaciju pa prema tome nisu iznijeli primjedbe vezane uz datum izbora.

Trakošćan

Bračni par Plastić na zagorskoj večeri

mi govore, bila je vrlo dobro pripremljena, a hrane je bilo čak i previše (onak po zagorski). Na ovoj večeri bila su čak dva sveče- nika, fra Stipe Pandžić i župnik župe Naše Gospe Kraljice Hrvata vlč. Valent.

Za dobro raspoloženje pobrinuo je VIS Treći stupanj s odlič- nom glazbom iz cijele Hrvatske. Kažu mi, plesalo se, pjevalo i veselilo do mile volje. Uz dobro raspoloženje mnogi su otišli ku- ćama s bogatim nagradama sa tombole, koju su donirali razni hrvatski djelatnici. Uz to, moramo spomenuti i cvijeće na svim stolovima, koje je poklonila naša poznata gđa. Budiša, koja uvijek pomaže gdje treba.

Na kraju, čestitke Hrvatskom klubu Zagorje na dobroj večeri i na njihovom radu. (VK)

Marljive kuharice s međimurske večere

Toniju sve najbolje, uredništvo

Razmišljanja oko Sisveta....

Pred neko vrijeme jedan od čitatelje izjavio je je kako je va- žno sjećati se onih koji više nisu s nama, a toliko su nam dali. Ne znam kako vi osjećate o onima koji su bili tako bitan dio našeg života, i onda su nestali - ja koji puta osjećam kako su neki od njih stalno samnom, osjećam njihovu prisutnost tako često. Jedna od mojih dragih poznanica izgubila je svoju mamu, svoju dragu prijateljicu (iako je razlika u godinama bila zaista velika) pred svojih 4 godine. Mnogi od vas znaju o kome govorim: o pok. gđi Mariji Jurković, koja nas je napustila 16. rujna 1995. Iako ne go- vorim često s kćerom gđe. Jurković, često mislim na nju, a njena mama, isto kao i naš pokojni Zvonko Mekinda, prvi urednik ovih novina - tako su mi često u mislima, i čini mi se da mi koji puta zaviruju u ono što pišem, i skoro sam im odgovorna za svaku na- pisanu riječ.

Baka Jurković je bila posebna žena, bistra, brza, pametna, dobra. Kad mislim o njoj, čini mi se kao da su u njoj bile utje- lovljene sve hrvatske majke, koje su nakon upravo teških trage- dija uspjele pronaći snagu da gledaju unaprijed, u budućnost. Mnoge hrvatske majke te generacije, baš kao i baka Jurković, ostavile su dio svog srca negdje na Bleiburgu, tamo gdje je ne- stao njezin sin Nikola (kao i mnogi drugi sinovi i muževi i dje- dovi), koji je imao samo 20 godina, ali su krenule dalje, neke čak i u daleke zemlje, jer morale su, bile su prisiljene - jer šestero djece je trebalo, u ovom slučaju, baku Jurković. I koliko god da je bilo teško, te naše majke, i bake - sve bake Jurković našle su načina dići tu djecu i dale su im životne smjernice, jer sva ta dje- ca, moji poznanici Katica, i Anita, i Štefica, i Jeronim i Josip i Jelena (Lela) postali su ljudi kakve treba tražiti.

Često, iako ne dovoljno, razgovaram s Lelom, jer ona mi je postala "veza" s bakom Jurković, i slažemo se u nečemu: iako nema više bake Jurković fizički među nama, ona i dalje "drži" prst u našim životima - sastavlja nas s prijateljima, koji pamte njenu dobrotu, njen život tako da samo zahvaljujući baki Jurko- vić - nova prijateljstva se rađaju, njena dobrota se širi i nastavlja.

Kaže se, samo jednom smo na ovom svijetu i taj put je sva- kako vrlo kratak: ostalo je vječnost, no kad bih ja ostavila iza se- be toliko bogatstvo koje je ostavila gđa. Jurković - to bi bilo ne- što! Moja Lela, najmlađa kćer gđe. Jurković, koji puta zaplače za mamom, i nema riječi utjehe djetetu koje je izgubilo majku, ali tek sada, kad mislim o gđi. Jurković ili o gosp. Mekindu, ili našoj Ne- ni Herak - tek sada razumijem što misle naši svećenici kad govo- re 'treba slaviti život'! Nema njih više među nama, ali koliko bi naš život bio pustiji da nije bilo bake Jurković- ili raznih baka Jurković - koje su znale u pravom trenutku reći pravu riječ, ili na- šeg Zvonkeca sa njegovim "Cirkularom" i toplinom duše koju je samo on imao, ili naše Nene, čija je briga za drugoga bila poznata?

Eto, kad dobijete ovu HRVATSKU ISKRU u ruke, biti će to negdje oko Sisveta. Posjetit ćete groblje, sve naše drage kojih vi- še nema, izmoliti molitvu, upaliti svijeću, tko zna, možda ćete i zaplakati. Ovaj puta, ja ću, kad budem na grobu ovih troje ljudi, sjetiti se svakog od njih i koliko su nam dali, obogatili naš život, i slaviti život svakog od njih posebno, i na kraju, zahvaliti im na svemu: baki Jurković i njenoj ljubavi za svakoga na ovom svije- tu; gosp. Mekindu i onome što nam je svakome dao, svoju snagu i ljubav za domovinu; Nene - drage Nene, čiji nedavni odlazak s ovog svijeta nas je tako pogodio!. Koliko smo bili bogatiji s nji- ma: koliko je naš život bio puniji s njima! Kaže se isto tako da nitko od nas ne zna tko je idući na redu, pa možda baš zbog naših pokojnika, naše bake Jurković, Zvonka Mekinde, naše Nene i svih drugih vaših i mojih - budimo bolji i jedan drugome. Zažrmlimo jedan drugoga češće, pobrinimo se jedan za drugoga - ipak, mi smo mali narod, i tko će brinuti za nas, ako ne mi sami? strana 25

Valentina

daleko radikalnije i kriznije, u zapadno europskim zemljama. Bio je to veliki skup svećenika koji je sakupio veliki broj nazočnika iz svih dijelova Hrvatske, te BiH, i gdje se pokušalo naći neke odgovore na potrebe Crkve u Hrvata. Vič. Kecerin izrazio je veliku zabrinutost nad takvim stanjem što će ujedno prisiliti stanje u Njemačkoj na reorganizaciju misijskih župa. Naime, sve će biti manji broj nacionalnih župa, i one će se, zbog potrebe trebati pretvarati u njemačke crkvene zajednice posvećene svima Nijemcima, svim katolicima u Njemačkoj.

No, nakon sv. Mise, događaj u dvorani župe, dokazao je da se mnogo toga može organizirati djelatnošću vjernika, pogotovo voljom i upornošću župljana. Oni su, na inicijativu čas-nih sestara Ines i Nevene omogućile ostvarenje ručka, gdje su mjesta do zadnjeg bila ispunjena. Cijeli dobitak ručka, posebno uspješne tombole, išao je za potrebe u Domovini. Program pjevanja dječjeg zbora, što su ga pripremile i vodile časne sestre, što je brojna publika, usprkos neiskustva, toplo pozdravila i nagradila obilnim pljeskom.

I onom koji je došao iz navike pomaganja zajedničkog djelovanja, bilo je jasno da se ipak na ovom ručku događalo nešto posebno. Tako je cijela atmosfera ručka ispunjavala želju pružanja što veće pomoći onim izrazitim potrebama što još postoje u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini. Ovakvi događaji približuju župljane u jači oblik zajedništva nego li drugi oblici druženja. Prema tome, preporučujem veći broj takovih ručaka, koji ispunjavaju svrhu druženja i pomaganja konkretnih potreba što postoje u Domovini. (DG)

PONOVNI SUSRET SA STIPOM HRKAČEM

Bio je to razlog za veselje. I ovaj put, Stipe Hrkač, predsjednik Fonda za privatizaciju RH našao se na proputovanju kroz Mississauga, gdje je posjetio svoju majku. I onako usput, primio ponudu za nastup 21.10.99. na tribini "Zajedništvo četvrtkom" (tjedni skupovi u organizaciji HDZ). Stipe je, bez velikih formalnosti, prihvatio poziv i kao prošli put, prije nekoliko mjeseci, održao uspješan nastup s predavanjem na temu situacije u Hrvatskoj. Iako se Hrvatska nalazi u predizbornom stanju, Hrkač nije davao mišljenja o nepogrešivosti vodeće strukture, nego je priznao pogreške, ali da se situacija o stanju u Hrvatskoj opisuje na potpuno krivi, senzacionalistički način kroz dnevnike, te i glavne nositelje nekorektnog novinarstva-tjednike. Sam Stipe Hrkač bio je u nekoliko navrata žrtva grubih kleveta i laži o njemu, članovima njegove rodbine, gdje se u Jutarnjem listu pojavio članak koji nije imao niti jedan točan podatak, s iznimkom imena i prezimena. Nakon oštrog prosvjeda uredništvu da napravi ispravku, oni su to učinili, tiskajući kratku, nedorečenu i nepotpunu ispravku na nevidljivom mjestu lista. Drugim riječima, novine u Hrvatskoj, u oštroj borbi za čitateljstvom žele na senzacionalnim lažima izgraditi tiražu bez ikakvog osjećaja prema novinarskoj itici i objektivnosti.

Najveći dio susreta posvećen je pitanjima nazočnika, koji su ispunili sva sjedeca mjesta, te su mnogi istajali ovaj skup. Pitanja su bila raznovrsna, a voditelj programa dozvolio je i kratke komentare osoba koje su se javile za riječ, s ograničenjem da komentari ne budu predugi. Taj mali detalj sa skupa bio je dobro prihvaćen i nazočni su poštivali svoj vremenski okvir u kojem su mogli komentirati i postaviti pitanje ili pitanja. U mozaiku različitih pitanja, moglo se čuti o tome što će biti s izborima, što se je dogodilo s bankama, o odgovornosti saborskih zastupnika iz dijaspori i mnogim drugim pitanjima, koja se po interesu ne razlikuju mnogo od onog što zaokuplja pozornost građanstva u Hrvatskoj. Na sva pitanja g. Hrkač pokazao je svoju informiranost, objektivnost te verziranost u problematiku koja se danas raspravlja u Republici Hrvatskoj. Stipu su nazočni pozdravili pljeskom, te se na kraju, u velikom broju, zadržali u razgovoru s njime. (DG)

(JOŠ) jedna večera Hrvatskog društva penzionera

Ovi naši penzioneri su sve, samo ne penzioneri. Kod nas, kad se kaže "pensioner" misli se na nekog tko polako ide, polako živi, sve radi da ne radi, no naši penzioneri su potpuno drukčiji: ovog petka 22. listopada opet su imali svoju večeru u Burnhamthorpe community centru. Dvorana je opet bila puna; prepuna, smijeh, žagor, svi nasmijani. Hrana, govore, bila je izvrsna pečenka, k tome živa glazba i što hoćete više? Gosp. Bilecki je opet, kao i prošli put pozivao sve na ples, pitao tko zna koji dobar vic, i svima poželio dobrodošlicu, neka im bude lijepo.

Uz sve, ti naši penzioneri brinu o onima koji brinu o njima: jučer navečer, 22. listopada, predan je manji znak zahvalnosti ovom centru, gdje se oni redovno sastaju, igraju šah ili kartaju. Predali su \$ 300.00 svome centru, koji ima razumijevanje za ovo društvo, koje brine o svojim članovima, ali i članovi se pokazuju, dolaze kad su pozvani, što nije slučaj u mnogim udrugama.

Gosp. Nikola i gđa. Jagoda Smeh

Opet sam vidjela mnoga poznata i prijateljska lica, posebno me je veselio pozdrav svih, koji su se razveselili da je HRVATSKA ISKRA opet među njima. Neke ljude nisam dugo vidjela, pa ih i ovim putem pozdravljam, posebno obitelj Smeh, koju vidite i na priloženoj slici. I još jedan pozdrav: bračnom paru Marici i Franji Bileckom, koji odlaze na dulje vrijeme u Floridu - neka vam bude lijepo, ali vratite se brzo, nedostajat ćete nam ovdje. Ne znam kako i kada je završila ova večera, ali sigurno sam da su se i ovog puta penzioneri iskazali u plesu, kao i posljednji puta. (VK)

Večera Hrvatskog kluba Zagorje

Ove subote, 23. listopada naši Zagorci su organizirali svoju redovnu jesensku večer u Croatia Banquet hall-u u Mississaugi. Ja sam došla dosta rano, i već pri ulazu vidjela sam mnogo poznatih lica dobro raspoloženih. Nažalost, nisam mogla ostati zbog drugih obveza, no takva je narav moga posla.

Već oko 7 sati dvorana Croatia-e je bila skoro puna, a ljudi su samo dolazili, nasmijani, zadovoljni. Pričao mi je jedan poznanik, koji je bio tamo, da mu je bilo lijepo "pa, znate kak je već na tim zabavama - baš je lijepe bilo" (moj prijatelj govori 'onak po zagorski'). Hranu je pripremila gosp. Ivanka Tonković, i kako

Vijesti na engleskom News in English

By: S. L. Butkovic

Defying NATO

TIME - Defying NATO and the U.N. Kosovo Serbs announced plans to set up their own militia and administration in several enclaves where they still constitute a majority. Meeting in Gracanica, near Kosovo's capital, Pristina, local Serbian leaders said they no longer trusted NATO to protect them from vengeful ethnic Albanians, and that the formation of a Serbian Protection Corps was the only way to ensure the survival of their community. They also reiterated their boycott of the Kosovo Transitional Council, the panel that helps the U.N. to govern the Yugoslav province, saying Serbian affairs would be administered by the newly established Serbian National Council. Bernard Kouchner, the U.N. Mission chief in Kosovo, said no Serbian militia would be allowed.

The Hague

The Hague - In the eight conviction before the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia, a **Bosnian Serb was found guilty on 31 counts of torture and murder - to which he confessed.**

But Goran Jelasic, who called himself Adolf, was acquitted of genocide when a three-judge panel found that "the prosecution has not provided sufficient proof" that Jelasic had "planned, incited, ordered or instigated" plans for the eradication or decimation of an ethnic or religious population during the Bosnian war. Jelasic, who is to be sentenced later, faces life in prison.

Croatia's longest tunnel

CROATIA WEEKLY - Two weeks ago Velebit was still struggling down to its

last breath. When the last set of mines exploded on the southern side of the construction site at 5:30 p.m., the mountain finally opened its womb and a stream of brisk Lika air rushed toward Dalmatia.

The total length of the Sveti Rok tunnel is 5,660 meters. Although tired and covered in mud, everyone was equally delighted with the completed work that had begun in February 1997. The tunnel is a part of the future highway linking Zagreb with Split and Dubrovnik.

On the occasion Prime Minister Zlatko Matesa rejected criticism by the World Bank that five percent of GNP was too much to earmark for the construction of Highways.

10,000 Serbs return to Knin

ZAGREB - According to the latest data, about 10 thousand citizens of Serbian Nationality returned to Knin as part of the return program led by the Croatian Government. These are Serbs who left for the Federal Republic of Yugoslavia and Bosnia-Herzegovina (Republika Srpska) during the Croatian Army's Operation Storm in 1995, when the Croatian Army eliminated the Serbian para-state in Croatia. The Serbs left Croatia at the invitation of their leadership (Milan Martić) who thus wanted to provoke the reaction of the Yugoslav army against Croatia.

In regard to the return of the Serbs to Knin and other parts of Croatia, there are also objections that the International community is not doing anything to enable displaced Croats to commence returning to the areas of Bosnia-Herzegovina which are under Serbian control.

HT SOLD TO DEUTSCHE TELEKOM

ZAGREB (Croatia Weekly) - According to reliable sources close to the government, Deutsche Telekom, the buyer of a 35 percent stake in Croatian Telecom (HT), made a payment of US\$807.5 million to the account of Dresdner Bank, which is acting as the mediator in this financial transaction.

The funds will probably be transferred to the foreign currency account of Privredna banka Zagreb, depending on the needs and commitments of the state budget to which the proceeds of the sale are credited.

According to the agreement, Deutsche Telekom did not pay the entire sum, but 95 percent of the agreed price. The remaining five percent, or US\$42.5 million, will be paid by the German Company in a few months, when they establish that HT is "clean", i.e. that there are no hidden liabilities of which the purchaser was not aware.

Croatia's positive contribution to regional stability

ZAGREB - James Dobbins, a special advisor to the U.S. president and secretary of state for the implementation of the Dayton Accords and Kosovo, visited Zagreb, where he met with President Franjo Tudjman, Foreign Minister Mate Granic and Defense Minister Pavao Miljavac as well as the leaders of six opposition parties.

Tudjman and Dobbins held talks on conditions in the region and bilateral relations. Dobbins emphasized positive contributions made by Croatia to regional stability as well as to the implementation of the Washington and Dayton Accords. He also expressed U.S. support for Croatia's accession to the World Trade Organization (WTO) and European integration process. President Tudjman stressed the successful development of Croatian-American relations and expressed Croatia's readiness to strengthen economic cooperation and investments from the United States.

The upcoming elections in Croatia were the main topic of the meeting between Dobbins and the Croatia foreign minister. "The upcoming elections play an important role in Croatia, not only in its development but also in regard to Croatia's admittance to Euro-Atlantic integration processes," said Dobbins after the meeting. Granic expressed his belief that the elections would be "fair and honest".

"PROJEKT HRVATSKA AMBASADA, KANADA"

Od početka, u jesen 1993 godine pa sve do danas - jesen 1999 godine, kad je "Projekt Hrvatska Ambasada" uspješno završen, uzelo je šest punih godina. U to vrijeme potrošeno je tisuće sati dobrovoljnog rada, ne samo za vrijeme skupljanja novca, nego i kasnije za vrijeme planiranja, traženja dozvola i samih građevinskih poslova.

Završetak Projekta i svečano otvaranje hrvatskog veleposlanstva u Ottawa-i na 14. studenog 1999, hrvatska zajednica u Kanadi zabilježiti će još jedan veliki uspjeh, jer to danas, de facto, hrvatska zajednica u Kanadi će darovati našoj domovini Republici Hrvatskoj zgradu veleposlanstva u Ottawa-i. Budući da zgrada na zemljištem jest exteritorijalno, možemo uistinu reći da je hrvatska zajednica kupila malo hrvatskog tla u Kanadi, koje će ostati u hrvatskom vlasništvu za slijedeće mlade naraštaje Hrvata.

Kako je Projekt započeo ?

U uredu Republike Hrvatske u Mississauga-i, Ontario, predstavnik gosp. Dušan Bezić, zajedno sa budućim hrvatskim veleposlanikom gosp. Željkom Urbanom, pozvali su oko 70 poznatijih Hrvatica i Hrvata, i zamolili su hrvatsku zajednicu da bi pomogli sa svojim doprinosima pri kupnji zgrade veleposlanstva i rezidencije. Prisutni su se složili da je to dobra ideja i da će svesrdno pri tome pomoći. Stenografske bilješke sa tog sastanka pokazuju da mnoge prisutne osobe, koje su bile predložene za voditi taj Projekt, nisu se htjele prihvatiti takovih dužnosti.

Nakon duljeg sastanka, gosp. Urban je umolio gosp. Bežića da imenuje osobe koje bi mogle voditi Projekt do uspješnog završetka. Gosp. Bezić je nakon toga imenovao slijedeće osobe:

Slavko Butković, Predsjednik
Vice (Viktor) Šarić, Dopredsjednik
Valentina Krčmar, Tajnica
Josip Vinski, Glavni Blagajnik

Kasnije, nakon ostavke gđe. Krčmar, tajničku dužnosti izvršavala je gđa. Biserka Butković.

Zadatak i mandat imenovanog Koordinacijskog Odbora za skupljanje novca, bio je raširiti mrežu među-društvenih Odbora i povjerenika diljem Kanade.

Koja je bila svrha i cilj Koordinacijskog Odbora?

Svrha Koordinacijskog Odbora bila je stupiti u vezu sa što većim brojem Hrvatica i Hrvata, koji su bili željni

pomognuti u ovom povjesnom podhvat - pri osnivanju prvog hrvatskog diplomatskog predstavništva u Kanadi. Cilj je bio najprije skupiti oko \$2,000,000, ali kasnije ta brojka je smanjena, zbog manjih cijena objekata u Ottawa-i, na \$1,600,000.

Skupljeno je \$1.627.000.

Kako se je rad nastavio ?

Koordinacijski Odbor uključio je u svoj sastav još 13 osoba, predstavnika raznih organizacija i društava. Redoviti sastanci održavali su se jednom tjedno, gdje se je analizirao napredak i poduzimali daljnji koraci za izvršenje zadatka. U kratko vrijeme, organizirani su Odbori po cijeloj Kanadi i imenovani povjerenici po manjim mjestima - preko 400 radnika. Uspostavile su se suradnje sa hrvatskim župama i župnicima, koji su podupirali i sudjelovali u Projektu. Suradnja svih hrvatskih radio postaja, novina i vjesnika bila je uspješna i plodna. Organizirani su piknici, banketi i zabave u korist Projekta

Bila su potrebna putovanja i obilazak po nekoliko puta raznih mjesta u Kanadi, počevši od Montreal-a, Ottawa-e, Oshawa-e, Sudbury-a, Brampton-a, Oakville, Hamilton-a, Midland-a, Welland-a, Kitchener/Waterloo-a, London/Cambridge-a, Windsor-a, i dalje na zapad Kanade od Vancouver-a, Victoria-e, Edmonton-a, Calgary-a i Winnipeg-a. U putovanjima su sudjelovali gosp. Urban i Slavko Butković, ali u nekoliko navrata i gosp. Josip Vinski i Vice Šarić.

Unatoč slabog ekonomskog stanja u Kanadi u to doba, i nakon srpskog agresivnog rata u Hrvatskoj, gdje je velik dio pomoći Hrvatskoj iscrpio džepove hrvatskog naroda u Kanadi, "Projekt Hrvatska Ambasada" je uspio uključiti preko 30,000 do 35,000 hrvatskih rodoljuba koji su sa svojim doprinosom osigurali uspjeh.

Rad promičbe

Promičbeni rad bio je dio svakodnevnih napora - počevši sa slanjem telefaksa, telefoniranjem, pisanjem pisama, intervju a ključnih ljudi iz Odbora na hrvatskim radio postajama, štampanja kreativnih pamfleta, obavjesti raznim hrvatskim vjesnicima ili biltenima. U umjetničkim poslovima, sudjelovali su prof. Ilija Vranešić, Darko Martinović, Boris Matas i drugi. Pored toga, mnogi pod-Odbori izvršavali su svoju vlastitu promičbu.

Što je Koordinacijski Odbor obećao darovateljima ?

Koordinacijski Odbor bio je racionalan, te je odmah na početku utvrdio da Projekt mora biti izvršen besprikorno i pod strogim nadzorom. Za to, Koordinacijski Odbor je obećao izdati uredovne potvrde za primitak novca, izdati "Zahvalnice" potpisane po Ministru Vanjskih Poslova Republike Hrvatske Dr. Mate Graniću, štampati "Zlatnu Knjigu" sa imenima i svotom koja je darovana, i sa posebnom pločom sa "Zlatnim Pločicama" koja će biti izvjeseana u Veleposlanstvu.

Događaji zajednice

Šahovski klub Hrvatskog društva "Karlovac"

Pred neko vrijeme kad je bio piknik Hrvatskog društva "Karlovac" posebno me je zanimao šahovski turnir, i zahvaljujući ljubeznosti gosp. Brčkovića, inače jednog od čelnika nogometnog kluba "Karlovac", imala sam priliku provesti kratko vrijeme na turniru, koji je bio organiziran u mirnoj prostoriji u dubini parka "Karlovac". Kako su u to vrijeme svi igrači, njih 16-orica bila u sredini igre, rijetko tko me je i pogledao, ali smo se dogovorili s organizatorom šahovskog turnira da se čujemo, i tako je došlo do ovog članka.

Gosp. Budiša u igri šaha, karlovački piknik

Pred par dana javio mi se je gosp. Furlić, organizator šahovske sekcije Hrvatskog društva "Karlovac", kao i organizator šahovskog turnira 26. rujna 1999. u parku. Gosp. Furlić govori kako ovaj klub već radi oko godinu dana, do sada je članstvo nešto manje, jer tek su u početku, ali se nadaju i drugim zainteresiranim šahistima. Ovaj prvi turnir, koji je održan 26. rujna ove godine veliko je zadovoljstvo kako kluba, tako i šahista. Igrale su se igre na bodove, i na kraju, kad su svi bodovi bili zbrojeni pobijedio je gosp. Damir Miletić sa 2250 bodova, pa onda slijede gg. Srđan Zlobec, Danko Wolf, Željko Odorčić, Mato Miletić. Prva nagrada donijela je pobjedniku \$30.00, a ovima na drugom mjestu (četvoricu po \$ 12.50). Kako kažem učestvovalo je 16 šahista, pa mislim da bi bilo lijepo, ako već znate pobjednike, da znate i sve šahiste koji su sudjelovali: Mato Kričkić, Zvonko Obravac, Josip Terzić, Boško Marić, Marijan Gašparić, Ivan Brunski, Božo Budiša, Slobodan Mijić, Mijo Furlić, Stjepan Mikloška i Josip Blažina. Kako mi govori gosp. Furlić, organizator ovog turnira, gosp. Danko Wolf i on idu dalje, tako da ćemo uskoro čuti mnogo više o šahovskom klubu Hrvatskog društva Karlovac. (VK)

HUMANITARNA VEČERA HRVATSKOG DRUŠTVA "MEĐIMURJE"

Prošle subote, 15. listopada ove godine održana je redovna humanitarna večera Hrvatskog društva Međimurje u daleko pre-maloj dvorani misisaške crkve. Dvorana je bila prepuna poznatih, veselih lica, prijatelja koji su jedva čekali da se ponovno sastanu, jer ova večera je važan dio rada ovog društva.

Goste, prijatelje i članove društva pozdravio je gosp. Kovač, predsjednik društva sa zahvalom na rad, i pozivom za buduću rad. Glavni dio rada ove udruge je pomoć Domu za hendikepiranu dje-cu u Čakovcu, gdje su do sada poslali veliku pomoć. I ovaj puta skupila se lijepa suma od ulaznica, od bogate tombole, pića koje je bilo izvrstan prilog odličnoj hrani, koje su priredile kuharice, naše Međimurke. Sigurna sam da su se svi dobro narađili, jer bilo je dobro, no vesele nasmijane oči gđe. Rozike Goričanec, njene sestre Ane Oletić, braće Lajtmana na baru i drugih govorile su suprotno. Hrana je bila, po običaju, super! Od juhe, pa gulaš, krumpir, salata, meso, a posebno štrukle - hvala svim kuharicama na izvrsnoj večeri.

Ja sam nažalost morala otići ranije, tako da nisam bila tamo kad je dr. Davorka Križaj-Kapljčić, ponosna Međimurka, recitirala jednu pjesmu poznate međimurske pjesnikinje Magdalene Vlah-Hranjec. Rekli su mi da je dr. Križaj pročitala ove pjesme s onim posebnim međimurskim izgovorom, koji tako zvuči u uhu sluša-telja.

Na kraju, velika hvala Hrvatskom društvu Međimurje na dozvoli prodaje HRVATSKE ISKRE prisutnima u dvorani. Kaže se, moramo se pomagati - tako smo jači. Čestitke svima, i predsjedniku, i članovima, i kuharicama, i gostima - štitenici Doma za hendikepiranu djecu će osjetiti toplo srce svojih Međimuraca pre-ko velike bare. (VK)

Na međimurskoj večeri: Drago i Davorka Križaj

RUČAK ZA DOBRO DRUGOGA

U nedjelju, 17. listopada poslije sv. Mise u župi Hrvatskih mučenika, organiziran je ručak za dobro Domovine. Prije samog događaja župnik, vlč. Ivica Kecerin održao je propovijed i iznio svoje dojmove s Godišnjeg pastoralnog skupa hrvatskih svećenika, gdje je bio nazočan kao izaslanik hrvatskih župa u Kanadi. Po riječima vlč. Kecerina, u Njemačkoj, te i ostalim katoličkim misijama u svijetu može se očekivati velike promjene, što će nastupiti kao posljedica sve manjeg ulaska u svećenička i redovnička zvanja, ne samo u Hrvatskoj, nego

"HRVATSKI DUPIN" RONI POPUT PODMORNICE

Hrvatski dupin" Kristijan Kike Čuravić još je jednom u murterskome moru pokazao nesvakidašnju ronilačku sposobnost, i to roneći s podmornicom. Taj 24 - godišnjak s otočića Krapnja pokraj Šibenika svjetski je rekorder u zahtjevnoj disciplini ronjenja na dah (dakle, bez boca sa zrakom), a mnogi poznavatelji tih neobičnih i uzbudljivih natjecanja proriču mu sjajnu budućnost. Kike je već postao svjetski rekorder u ronjenju u zaleđenom moru pošto je u norveškom fjordu, udahnuvši jednom, zaronio na fantastičnu dubinu od 42 metra. Ovaj je put s broda "Posejdona" zaronio u mnogo toplije, naše more, ono u akvatoriju između otoka Murtera i Kornata. Nakon temeljite pripreme, svoje je zadirbljujuće sposobnosti prikazao zaronivši na dubinu od 51 metra, uporedivši ih djelomice s onima mini-podmornice "E - 2" ronilačkog kluba "Nautilus" iz Murtera, koja je zaronila uporedno s njim.

Mala žuta okrugla podmornica, iako na prvi pogled nalikuje ovećoj igrački, izvrsna je podmorska naprava, korisna za razne podvodne aktivnosti - istraživanje nepristupačnoga podmorja i potonulih brodova, spasavanje nesrećenih... No, nije ni Kike za baciti. - Čovjek je nekad izdržljiviji od podmornice, a nekad je podmornica jača. Ronjenje na pedesetak metara, što i nije neka dubina, samo je trening za buduće rekorde. Spremam se za istraživanje potonuloga broda u Norveškoj te za obaranje rekorda u najtežoj, tzv. constant weight discipline ronjenja na dah, na dubini od oko 77 do 80 metra - zagonetno se smješkajući prica Kike nakon povratka iz modre 50 - metarske morske dubine. Za sljedeće pothvate pripremat će se u Egiptu, Indoneziji ili Jamajci. Nastojat će oboriti vlastiti 70 - metarski i svjetski 75 - metarski rekord u toj disciplini.

Mladi Krapljanac ima kapacitet pluća oko 10 litara (dvaput veći nego u "običnih" ljudi) i bez zraka u moru može izdržati čak sedam minuta i tri sekunde. Na putu je premašivanja rekorda svojih idola i učitelja - čuvenih ronilačkih legendi Jaquesa Mayola i Enza Pelizzarija, koji su mnogima poznati iz filma "Veliko plavetnilo", koji je njima inspiriran. Kako je počeo, smatraju mnogi, uskoro bi i Kike, kojemu su morske dubine doslovce na srcu (u obliku tetovaže - dva zaigrana dupina), mogao postati zvijezdom nekog sličnoga filma o neobičnim ljudima - onima čijim se sposobnostima ni ribe ne bi tek tako narugale. Goran Šimac, *Večernji list*, 14. listopada 1999.

KAD SE PEČE RAKIJA BORA, UZ NJU TEĆE I SKUPOCJENO ULJE

MALA RUDINKA - Na kraju Kosinjske doline treba napustiti asfaltnu cestu i pokraj školske zgrade put nastaviti bijelom lošom cestom. - Na dobrom ste putu, još nastavite koji kilometar - odgovara jedan Kosinjan na pitanje za kuću dida Jose Klobučara, koji je nedavno svoje proizvode od borovnice izlagao u Gospiću. - Dobra je bora - tepa rakiiji Josin susjed Pave Šop - može se piti, a dobra je i za masiranje.

- U srpnju sam počeo brati borovnicu i brat ću sve do sniga. Na stabljici je uvijek zrelih i zelenih bobica jer im treba tri godine da sazore - kaže 92 - godišnji Joso Klobučar. U berbi mu pomaže supruga Luja. Bobice stresu u plateni sak i treba ih izvijati odnosno na vjetru odvojiti iglice, pa onda zdrucati - samljeti. Nakon meljave, u čemu Josi pomaže netko od susjeda, bobice se stave u kacu, pritisnu težim kamenom i naliju kipućom vodom. To tako stoji 18 do 20 dana, komi se, i onda se peče rakija. Pečenje se obavlja u standardnom rakijskom kotlu, samo što tekućina koja izlazi iz kotla, mora prelijevati preko manje

posude u veću kako bi se razdvojila rakija i ulje. Ta prva rakija, koje po kotlu od 80 litara ima oko 14 litara, dosta je slaba i bijele je boje. Od 80 litara takve rakije dobiju se prepicanjem tri litre prave rakije jakosti 26 gradi ili oko 70 stupnjeva. Od prvih pečenja dobije se oko dva decilitra ulja.

Prije dosta godina Kosinjani su brali bobice borovnice i predavali je u otkup kažu - za Sloveniju. Kad je prestao otkup Klobučar je počeo peći rakiju, a ove jeseni to namjeravaju činiti i drugi. Interes je velik jer se litra te rakije okusa smole, prodaje po 180 kuna, a litra ulja po 100 njemačkih maraka.

M. Čuljat, *Večernji list*, 14. listopada 1999.

BERAČ MASLINA ZA ISTO VRIJEME UBERE KOLIKO DESET LJUDI

PULA - Jučer je u pulskoj konobi "Franko" pred maslinarima iz Istre, inovator i izumitelj Bartol Pereša predstavio svoj novi proizvod - univerzalni berač maslina. Prednost je ove sprave u tome što njenim korištenjem jedna osoba može ubrati onoliku količinu maslina koliko ih ručno ubere 8 do 10 berača. Ručni berač maslina sastoji se od pet "prstiju" kojima se prolazi kroz krošnju, posude u koju padaju masline, savitljive cijevi koja ih provodi do vrećice na zemlji i teleskopske ručke kojom se podešava kut i visina branja. Savitljivost "prstiju" omogućava maslinaru branje koje neće lomiti lišće i grančice, pa je stoga povećana i razina čistoće ubranih plodova. Uz to je moguće montirati palicu dužine od 2 do 7 metara što omogućava pobiranje i s najviših grana. Budući da je maslina vrlo osjetljiv plod, Perešin je izum velik doprinos oživljavanju ove poljo-privredne kulture u Istri i Dalmaciji kao i ostalim zemljama, poput Španjolske, Italije i Grčke, koje njeguju maslinarstvo. Perešin dugogodišnji i više puta nagrađivan inovatorski duh neće se iscrpiti ovim proizvodom, jer upravo radi na beraču maslina za industrijsku proizvodnju. Usavršene sprave za branje maslina ipak predstavljaju tek nužan izum kojim bi se riješilo pitanje branja, a krajnji je cilj Perešinog inovatorskog rada izgradnja mini uljare u samom masliniku. Prodaja univerzalnog berača maslina već je otpočela velikim narudžbama iz Dalmacije i s otoka, a u Istri se za sada obavlja telefonskim pozivom inovatoru. Uskoro bi trebala započeti i prodaja pred agrarijama i to po cijeni od 400 kuna. A. B., HIC Pula, 22. listopada 1999.

REKORDNIH 19.999 FUZA S TARTUFIMA

LIVADE - Nakon Buzeta i njegove rekordne fritade od 1.999 jaja i desetak kilograma tartufa, na postavljanje rekorda te promociju ovog gastronomskog proizvoda, odlučili su se u Livadama. U sklopu "Dana tartufa - Livade '99", u organizaciji Konobe "Segalin" i pod vodstvom kuhara Branka Buršića, ispod velikog šatora u Livadama, ove subote i nedjelje točno u 16 sati pripremit će se 19.999 fuza s tartufima. Fuze će, otkrivaju tajnu ovog izvornog recepta, skuhati u velikom kotlu u 100 do 150 litara vode, a zatim ih obogatiti s ravnih pet kilograma tartufa, četiri kilograma sira, zasoliti, dodati maslac i vrhnje i dobiti petstotinjak.

- Ovim i brojnim drugim sadržajima koji se u oprtaljskoj općini odvijaju u sklopu Dana tartufa, Livade doprinose nastojanjima da se tartuf kao svjetski raritet i vrhunski gastronomski istarski proizvod, bolje valorizira, prokomentirao je najavu novog "tartufarskog" rekorda načelnik Općine Oprtalj Aleksandar Krt. A. B., HIC Pula, 22. listopada 1999.

"Zahvalnice" su do sada velikim djelom podjeljene doprinositeljima po Hrvatskoj Kreditnoj Zadrugi, a mali broj, zbog promjenjenih adresa, čeka na poziv od osoba koje nisu primile svoju "Zahvalnicu".

"Zlatna Knjiga" se tiska i biti će gotova za dan otvaranja Veleposlanstva.

"Zlatne pločice" na komemorativnoj ploči biti će izvještene u Veleposlanstvu.

Sve što je Koordinacijski Odbor obećao - biti će izvršeno!

Koja je bila uloga Hrvatske Kreditne Zadruge ?

Hrvatska Kreditna Zadruga u Torontu sa podružnicama u Mississauga-i i Hamilton-u, koja je jedna od nastarijih hrvatskih organizacija, pod upravom gosp. Josipa Vinskog, generalnog menadera, uknjižavala je dnevne primitke i izdavala je potvrde putem pošte svima doprinositeljima. Uknjižena su sva imena, sa adresama i darovanim svotama, što predstavlja dobar nadzor nad radom skupljanja novca.

Pored besplatnog rada namještenika Zadruge u dnevnim uknjižavanjem i administracijom, Zadruga je poklonila "Projektu Hrvatska Ambasada" ukupno \$175,000 u novcu.

Kako su kupljene zgrade ?

Gosp. Urban je organizirao preko gde Dragice Petković, prodavač nekretnina, pregled objekata koji su na prodaji u Ottawa-i. U lipnju 1994 godine, komisija za kupnju zgrada koja se sastojala od : Slavko Butković, Slavko Petrović, Drago Bajić, Ivica Zdunić, Biserka Butković, i Tomislav Kovačević iz Toronta; Dragica Petković i Graovac iz Ottawa-e i Rudi Komšić iz Montreal-a, zajedno sa gosp. Urbanom pregledala je tri objekta i zaključila je da se kupi zgrada za Veleposlanstvo na 229 Chapel Street i rezidencija na 570 Fairview Ave.

Budući da su bile potrebne razne dozvole za zgradu Veleposlanstva zbog svoje povjesne vrijednosti i trebalo se čekati nekoliko mjeseci, započeli su radovi najprije na zgradi rezidencije. Ovdje treba spomenuti da kad su kupoprodajni ugovori potpisani, obje zgrade su došle u vlasništvo Republike Hrvatske, pa je prema tome odgovornost za preuredaje pala na gosp. Urbana. Drugim riječima, mandat Koordinacijskog Odbora bio je završen. Ali Odbor je i dalje surađivao sa gosp. Urbanom kao konsultant.

Kako je preuređivanje rezidencije izvedeno ?

Kao i kod svih velikih projekata, pogreške se čine, pa tako i kod toga Projekta pogreške su bile učinjene. Gosp. Urban, iako novodošli Veleposlanik u Kanadi, nije zatražio savjeta od Koordinacijskog Odbora ili, koliko znamo od ikoga drugoga, te je sa jednim poduzetnikom iz

Montreala sam zaključio ugovor za sprovođenje poslova preuređenja zgrade rezidencije.

Nakon stanovitog vremena i nakon inspekcije radova na terenu po članovima Koordinacijskog Odbora, gosp. Urban je savjetovan da se radovi moraju zaustaviti, zbog pomanjkanja budžeta, i potrebe za kvalificirane ponude od drugih poduzetnika. Taj savjet je i pismeno potvrđen. Međutim, radovi su i dalje nastavljeni ali na koncu i obustavljeni tek nakon nestašice daljnjih sredstava.

Koji je bio izlazak iz tog problema ?

Koordinacijski Odbor, iako mu je mandat izašao, našao se moralno obavezan tisućama Hrvatica i Hrvata koji su pridonijeli kupnji zgrada. Zbog toga osnovan je novi odbor pod nazivom "Odbor za dovršenje projekta Hrvatsko veleposlanstvo u Kanadi" i gosp. Zoran Pičuljan, Tajnik državnog ministarstva potvrdio je odluke i zaključke slijedećih dužnosnika i članova Odbora:

Glavni voditelj Projekta:	Slavko Butković
Predsjednik:	Ivan Curman
Potpredsjednici:	Jozo Maras, Nediljko Rogić
Tajnik/rizničar:	Josip Vinski

Odbor za izgradnju u Ottawa-I:	Josip Mamić Andelo Žic Ivan Mikač Ivan Mlikan

Voditelj prodaje i kupovine:	Vice Šarić

Kako je sve završilo ?

Budući da poduzetnik iz Montreala nije bio plaćen za svoja sva potraživanja, on je registrirao opterećenje na zgradu rezidencije, i kasnije tužio Republiku Hrvatsku i tri Odbornika za otštetu. Na savjet Odbora za dovršenje projekta Hrvatsko veleposlanstvo u Kanadi, zgrada rezidencije je prodana, a novac od kupnje položen natrag u Hrvatsku Kreditnu Zadrugu pod kontrolu novog Odbora.

Sa dolaskom novog Veleposlanika gosp. Andrije Jakovčevića, i niz sastanaka u Ottawa-i u prisustvu gosp. mr.Davorina Tepeša, predstojnika Ureda za upravljanje imovinom Republike Hrvatske i gosp. Vladimira Duvnjaka, načelnika Odjela, poslovi su započeli na preuredajima zgrade veleposlanstva. Da bi se izbjegli dugi sudski proces, gosp. Jakovčević je isplatio poduzetnika iz Montreala sva njegova potraživanja. Posao oko završetka izgradnje i preuredaja vrši poduzeće gosp. Ivana Mikača iz Ottawa-e i prema zadnjim informacijama Projekt će biti završen, svima nama na zadovoljstvo i svečano otvoren 14. Studenog 1999. u 13 sati, na adresi 229 Chapel Street, Ottawa.

U ime Koordinacijskog Odbora Projekta Hrvatska Ambasada i u ime "Odbora za dovršenje projekta Hrvatsko veleposlanstvo u Kanadi" svima hrvatskim rodoljubima najljepša hvala !

Slavko Butković
Glavni voditelj Projekta

Vremeplov

Iz Iloka prognano 10.000 Hrvata

Ilok, 17. listopada 1991, Hrvatska je doživjela do sada najveći egzodus Hrvata i ne-Srba od početka rata i srpske agresije na Hrvatsku. Zbog prijetnji JNA i uz prisutnost promatrača EZ, koji su bili svjedocima akcije, 10.000 građana hrvatskog grada Iloka i okolnih sela na granici sa Srbijom otisnuli su se u nepoznatom. Ultimatum JNA istekao je u 16.00 sati. Duga kolona autobusa, automobila, traktora i ostalih vozila formirana oko 15.00 sati krenula je prema Bačkoj Palanci u Srbiji i to praćena vojnom policijom i pod "zaštitom" JNA. Na pola puta svi su bili pretraženi, vojna je policija tražila osobno oružje od šezdesetorice hrvatskih policajaca iz iločke policijske postaje. Kolona je stigla u Vinkovce, preko teritorija Bosne i Hercegovine, nakon umarajućeg i neizvjesnog sedmosatnog putovanja. Jedan je Iločanin rekao: "Više od mjesec i pol dana bili smo potpuno opkoljeni, a sve su komunikacije s vanjskim svijetom bile prekinute. Ponkad smo mogli slušati hrvatski radio, ali nikada nismo mogli gledati hrvatsku televiziju. Svuda se oko nas bili tenkovi, a JNA i srpski teroristi ne prestano su provocirati pucajući na Ilok." Jedan stanovnik Lovasa, sela pokraj Iloka, rekao je da su JNA i srpski teroristi ubili tri deset stanovnika Lovasa. "Pokušali smo spasiti žito, ali naši su nas susjedi Srbi u tome spriječili, te kasnije uz pomoć JNA žito prebacili u Srbiju. Osim toga, uzeli su i sve vrijednosti koje su se mogle ponijeti."

Prognanici iz Slavonije godine 1991.

Čitav je svijet neinformiran o genocidu i teroru u Iloku. Nakon povratka iz Moskve, hrvatski predsjednik Tuđman naredio je hitnu istragu, a dan prije hrvatska vojska optužila je srpske agresore zbog genocida. Na sljedećoj sjednici hrvatskog Sabora pročitano je pismo promatračke misije EZ-a sa sjedištem u Zagrebu u kojem se navodi kako je promatračka misija napravila velike korake k uspostavljanju mira na području koje po velikosrpskim ideolozima tvori granice "velike Srbije". Incident u Iloku ubrzao je istragu nad tri promatrača EZ-a koje se tereti da su dopustili genocid u Iloku. Slično su se promatrači EZ-a ponašali i u Vukovaru. (Kronologija rata, Hrvatska 1991-1998.)

MOLE LI ZVONA ZA ILOK?

Vitomir Belaj, Zagreb

Podne je, zvona zvone u mom gradu. Čuje se zvonice sv. Te-rezije u Miramarskoj. A u Iloku? Ima li ikoga tko bi zazvonio iločkim zvonima? Zvonima što zovu na zahvalnu molitvu radi veličanstvene pobjede protiv osvajača? Doista, pomisli li itko u kršćanskom svijetu na Ilok kad čuje pjesmu podnevnih zvona?

Zvone, pa što? Da bismo razumjeli njihovu poruku, njihov vapaj, treba pogledati duboko u prošlost i sjetiti se jednoga od velikana srednjovjekovne Europe, franjevačkog propovjednika Ivana, poznatijega kao sveti Ivan Kapistranski.

Rođen 1386. u Capestranu u Abruzzima, Ivan je 1416. pristupio franjevcima i iskazao se kao borac za rimokatoličko pravovjerje, prvo u krilu vlastita reda (protiv fraticella, pokreta unutar franjevstva, te kao promicatelj održavanja strogih franjevačkih propisa, tzv. Opservancije), a zatim u srednjoj Europi kao borac protiv husitizma te, na kraju, kao borac protiv najvećega neprijatelja kršćanstva u ono doba, Turskoga carstva. Organizirao je križarsku vojsku kojom je namjeravao suzbiti prodor Turaka u srednju Europu.

Turci su prvi put stupili na europsko tlo 1352. Kod Galipolija, a zatim su redom pobjeđivali kršćanske vojske u bitkama na Marici 1371, na Kosovu polju 1389, kod Nikopolja 1396, kod Vame 1444, te su napokon 1453. Osvojili Carigrad. Za dublji prodor u Europu smetao im je još Beograd, "ključ Podunavlja", pa su se na nj stuštili svom svojom silom 1456, predvođeni samim sultanom Mehmedom II. Osvajačem. Mehmedovoj se vojsci namjeravao suprotstaviti Ivan Kapistranski sa svojim križarima. Papa Kalikst III. zabrinuto je pratio njegov pothvat i odredio da se po cijeloj katoličkoj Europi na svim crkvama zvoni u jutro, u podne i na večer na molitvu za pobjedu. Turska je vojska kršćanskoj sastavljenoj od ugarsko-hrvatskih trupa i Ivanovih križara, bila nadmoćna i brojčano, i u tehnici, a i organizacijski, no u silovitu je jurišu tijekom noći s 21. Na 22. Srpanj Ivan uspio gotovo izgubljenu bitku odlučiti u korist Beograda: opsada je bila razbijena, turska se vojska povukla u neredu i trebalo je proći još 65 godina da bi ga se Turci 1521. napokon domogli. Širom cijele Europe poput vihora je protutnjao glas o blistavoj Kapistrančevoj pobjedi, papa je skoroteče s radosnom vješću slao čak u Etiopiju, naredio je svečane zahvalne procesije, a od tada po cijeloj katoličkoj svijetu podnevna zvona navješćuju vijest o spasu kršćanskoga Beograda. Ivan se, međutim, pobjedi nije stigao radovati. Ubrzo se razbolio (po svoj prilici od kuge), povukao u franjevački samostan u Iloku i tu umro 23. listopada 1456. Ovih se dana navršava 535. obljetnica njegove smrti.

Franjevci su tijelo svog subrata pokopali u iločkoj samostanskoj crkvi i počeli ga štovati kao sveca (kanoniziran je, međutim, tek 1690. kad su turski ratovi ponovno postali aktualni za Europu). Tijekom gotovo 180-godišnje turske vladavine, kad su samostan i crkva morali biti napušteni, izgubio se trag Kapistrančevu grobu. No to nije priječilo franjevece da nakon povratka u oslobođeni Ilok samostan i crkvu, prije posvećenu Mariji, sada nazovu po sv. Ivanu Kapistranskom. U 18. stoljeću njegovo je ime primila čak i cijela franjevačka provincija u hrvatsko-ugarskom dijelu Podunavlja. Crkva sv. Ivana Kapistranskog stoji danas (stoji li još uvijek?) na iločkoj akropoli kao lučonoša hrvatskome duhu daleko na istoku hrvatstva.

Prijatelju, čuješ li ovih dana u podne bilo gdje u svijetu zvon zvonova, sjeti se svetoga Ivana, sjeti se kako danas na "đeneralske zapovesti" iz istoga onog Beograda, koji je on nadljudskom, nadahnutom hrabrošću obranio, opsjednuti osvajači bezdušno tuku svojim topovima po njegovoj crkvi, po crkvi među čijim je temeljima skriven njegov grob. Prijatelju, kad čuješ ovih dana zvona, znaj da ona vape, da plaču, kad čuješ zvona, molim Te, bar jednu molitvu posveti žrtvama u našem Iloku.

U Zagrebu, 15. listopada 1991.

Pretplatite se na HRVATSKU ISKRU još danas!

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 45, 31. X, 1999

VIJESTI IZ KULTURE

AKTOVI PREPOZNATLJIVE VITALNOSTI

Kosta Angeli Radovani (r. 1916. u Londonu) ipak doživljava otvorenje svoje velike retrospektivne izložbe ženskih aktova, portreta, crteža i medalja, koja se od 30. rujna održava u Hrvatskom društvu likovnih umjetnika u Zagrebu. Radovanijev kiparski i medaljerski opus zauzima sasvim posebno mjesto u hrvatskoj likovnoj umjetnosti XX. stoljeća, a dvije dominantne teme njegova stvaralaštva su ljudsko lice i žensko tijelo, uvijek u novom kontekstu jasnoće masivnoga volumena i pripadajuće prepoznatljivosti u tretiranju portreta, a bez krajnosti naturalističkih elemenata. Ljudsko tijelo kiparu je uvijek izazov bez obzira na to radi li se o ženi koja sjedi, kleči, stoji uzdignutih ruku ili se izležava, a sve je ostvareno izvanrednom razmjer-nošću manjih ili većih volumena.

Kosta Angeli Radovani završio je Akademiju likovnih umjetnosti Brera u Milanu (1938), a završetkom II. svjetskog rata specijalke za skulpturu i grafiku na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. U izboru izložbi navodimo sudjelovanje na Bijenalu u Veneciji (1950), dvaput je sudjelovao na Bijenalu skulpture na otvorenom u Antwerpenu, 1961. izlagao je u Tate Gallery u Londonu, u Rodinovu muzeju u Parizu, te na izložbama u Rimu, Berlinu, Madridu, Tokiju, Chicagu, Meksiku i drugim gradovima. Za redovitoga člana HAZU izabran je 1992. godine, a 1987. godine dobio je nagradu za životno djelo "V. Nazor". Na Akademiji primijenjenih umjetnosti u Zagrebu osnovao je katedru kiparstva, a kao profesor radio je u Sarajevu i Salzburgu.

U kritičkom prikazu uz ovu retrospektivu Tonko Maroević navodi da je Radovani "kipar izrazite individualnosti, kipar koji je načinio mnoštvo portreta poznatih i te kako određenih osobnosti i stvorio nizove figura, aktove izrazito biološke prepoznatljivosti i vitalnosti, a u svakom slučaju kipar koji je često djelovao protiv struje - obranivši specifičan kreativni prostor". O kiparu i piscu pisao je i Ive Šimat Banov.

D. Jendrić, *Večernji list*, 01. listopada 1999.

MOZAIK OD SEDAM MILIJUNA RAZNOBOJNIH KAMENČIĆA

Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije franjevačkog samostana u Makarskoj urešena je veličanstvenim mozaikom za koji stručnjaci tvrde da je najvrjedniji u Hrvatskoj, pa i na širem europskom prostoru. Djelo je to akademskog slikara prof. Josipa Biffela iz Zagreba. Mozaik od sedam milijuna raznobojnih venecijanskih kamenčića raden je u slikarevu atelijeru u Zagrebu, a potom su segmenti mozaika slagani i montirani na više od 100 četvornih metara crkvene apside. Bio je to težak, ali izazovan posao koji je, uz stanke, slikar okončao za šest godina, kako nam je rekao za kratkog susreta u franjevačkom samostanu, gdje je bio nazočan blagoslovu mozaika, kada je na iskrenim čestitkama zahvalio makarskim franjevcima.

Janja Glucina, *Večernji list*, 05. listopada 1999.

"TRANSATLANTIC" PUTUJE U ARGENTINU

Film "Transatlantic" scenarista i redatelja Mladena Jurana uvršten je u službenu konkurenciju međunarodnoga filmskog festivala u argentinskom gradu Mar del Plati koji će se održati od 18. do 27. studenoga. Na tom svjetskom filmskom festivalu A -

kategorije, koji priznaje i Svjetska federacija producenata, u konkurenciji će biti prikazano 15-ak filmova iz cijeloga svijeta. Mladen Juran ističe kako je poziv za Argentinu uslijedio za nedavnog prikazivanja "Transatlantica" na filmskom festivalu u Moskvi, ali izvan konkurencije.

- Očekujem uspjeh i u umjetničkom i u poslovnom smislu, odnosno da "Transatlantic" napokon bude otkupljen za svjetsku distribuciju - kaže Juran i ističe zadovoljstvo činjenicom što će njegov film biti prikazan u toj zemlji "tradicionalne kulture, koja dobro poznaje iseljenički proces". "Transatlantic", inače hrvatski kandidat za Oscara 1999., bit će nakon festivala prikazan i u Buenos Airesu i u Cordobi.

Z. R. A., *Večernji list*, 05. listopada 1999.

SREBRO ZLATNOG SJAJA

Ženski je zbor Crkvenog pjevačkog društva M.I.R. Belišće na šestom Državnom natjecanju pjevačkih zborova osvojio drugo mjesto i srebrnu plaketu. Ovogodišnje se državno natjecanje pjevačkih zborova održavalo u Umagu u organizaciji Hrvatskog sabora kulture i pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske. O vrijednosti uspjeha belišćanskog zbora govori i činjenica da je, osim zborova koji su osvojili zlatnu plaketu, muškog zbora iz Splita te mješovitog zbora Lipa iz Osijeka, upravo ženski zbor M.I.R.-a pozvan na završni pobjednički koncert. "Belišćanski je ženski zbor bio najmlađi od svih sudionika državnog natjecanja s prosječnom dobi od 19 godina i zato sam uvjeren da ćemo na nekom od idućih natjecanja osvojiti i zlatnu plaketu. No, posebno nas raduje što je na svečanosti proglašenja rezultata tajnik Hrvatskog sabora kulture Damir Bačić rekao da je ovim uspjehom potvrđeno kako visokobodovano belišćansko srebro sjaji zlatnim sjajem", istaknuo je voditelj belišćanskog zbora, prof. Želimir Sušić.

A. Đ., *Glas Slavonije*, 07. listopada 1999.

Zemlji koja raste pod zvijezdama

Gledam tebe, zemljo brdovita.
Tvoj mrki kamen, neba tvoja plava.
Kako si lijepa, planino stasita,
pod zorom što ti lice obasjava!
Lijepa si, zemljo! Visoko se penje
Pod oblake tvog borja šumor vreo,
Sjaj zvijezda tvojih, k'o drago kamenje
S tisuću bajki čelo ti opleo.
Lijepa si, zemljo! Jasni su biseri
Tvojih pučina, broja ne nabrojih
Vodama tvojim, i hod tvojih kćeri
Bogat je kao šum zastava tvojih.
Lijepa si kao trava negažena
Na pašnjacima tihih visoravni.
Mlada i kao gorski vir zelena,
U suton, kada sunčev žar potavni.

Vesna Parun

Želite li znati sve o našoj zajednici?
Slušajte radio postaju "Zvuci Hrvatske"
Radnim danom 2.00 po podne, FM 100.7,
Nedjeljom, 12.00 PM; AM 15.40

Ako iz pristaništa Portoč, kamo stižemo čamcem iz Dubrovnika, krenemo prema bivšem samostanu, odmah ulazimo u perivoj. Zgradu samostana okružuje pravilan park u kojemu rastu palme, juka, agava, I opuncija' prizemne površine obrubljene su ružmarinom i šimširo. U perivoju klaustra okruženu nadsvodenim hodnikom, nalazimo volecvjetnu magnoliju, japansku mušmulu i naranču.

Na Lokrumu je smješten Biološki institut, suradnici kojega istražuju biljke i životinje ovog područja. U sastavu instituta je i Botanički vrt, a u zgradi bivšeg samostana uređena je prirodoslovna zbirka i memorijalni muzej Rudera Boškovića.

(Prirodne znamenitosti Hrvatske)

Voće: Kada i kako brati dunje

U gotovo praznim voćnjacima, kada već lišće žuti i počinje otpadati, dolazi do izražaja stablo dunje s krupnim zelenožutim plodovima.

Plodovi dunje dozrijevaju polovicom listopada, odnosno kada boja plodova prelazi iz zelenkastožute u blijedo žutu boju po cijeloj površini ploda, sjemenke su tamne, a plodovi se lagano otkidaju. Fine dlačice raspoređene po površini ploda kod zrelih se dunja skidaju otiranjem prstima. Po okusu se ne može odrediti zrelost dunje, jer tek ubrana nije ugodna za jelo.

Svoju punu aromu dunja postiže desetak dana nakon berbe, a kod prerano ubranih plodova i kasnije (do tri tjedna). Kako bi se postigli zadovoljavajući prinosi i dobra kakvoća, bitno je odrediti pravo doba berbe. Preranom se borbom dobivaju plodovi znatno slabije kakvoće, smanjene održivosti, a i prinosi su umanjeni. Ništa manje štete nisu zakasni li se s borbom. Duljim ostajanjem na stablu, naročito za kišnih i vjetrovitih dana, dunje sve više otpadaju, smanjuje im se kakvoća i održivost. Na plodovima se pojavljuju smeđe i crne pjege, gorkasta okusa, meso dunje postaje tamnosmeđe i pomalo trune. Dunje se vrlo rijetko koriste, jer su tvrde i oporog ukusa, zbog znatne količine tanina, kojeg sadrže. Iako tvrdog mesa plodovi su dunje vrlo osjetljivi na udarce i oštećenja, te ih valja pažljivo, ručno brati (uvrtanjem peteljke) i odlagati u košarice brz pritiskanja.

Nepažljivo ubrani, oštećeni i natučeni plodovi vrlo se lako i brzo kvare, pa se ne mogu duže čuvati. Dunje se beru po suhom vremenu, odmah se sortiraju po krupnoći i slažu u plitke letvarice ili na police, kako bi odležale do upotrebe.

Za dulje se čuvanje slažu u jednom redu peteljkom okrenutom prema gore, po mogućnosti da se ne dodiruju. Prekrivene slamom u trapu mogu se čuvati i nekoliko mjeseci. U domaćinstvu se manje količine dunja čuvaju kraće vrijeme na omarima u nezagrijanim prostorijama, te im daju ugodan miris. No, i pod najpovoljnijim uvjetima dunja će se samo pojedinačno održati dulje od kraja siječnja. Povremeno valja pregledati sve plodove, te ukloniti one, koji su počeli truliti, kako se bolest ne bi prenijela na ostale plodove.

Plod dunje može biti okruglastog ili kruškolikog oblika, najčešće teži od 300-500 grama, no može doseći i znatno veću masu. Meso zrele dunje je slatkokiselkastog okusa, specifične arome, blijedo žute boje i zrnaste strukture.

Sadrži dosta pektina, koji joj daje svojstvo dobrog želiranja pri kuhanju džema, želea ili marmelade.

Dunja je bogata vitaminima B-grupe, te A i C, od minerala sadrži dosta kalija, fosfora, kalcija i željeza, a i energetska joj je vrijednost visoka (100 grama ploda daje 246 KJ). Kiselkast okus daje joj visok sadržaj voćnih kiselina.

ŽELE OD DUNJA I JABUKA

Pripremite: 2 kg dunja, kg jabuka, 1 limun, nekoliko klinčića, koricu od cimeta. Na 1 l dobivenog soka dodaje se 1 kg šećera.

Očišćene i na ploške izrezane dunje i jabuke kuhaju se prekrivene vodom uz dodatak soka od limuna. Kad voćna masa omekša, ocijedi se i koristi za pripremu marmelade, a sok se još jednom procijedi kroz čistu gustu gazu. U malu platnenu vrećicu stavi se klinčić i cimet, da se kasnije lakše izvadi i stavi u posudu sa sokom, doda se ista količina šećera i kuha uz stalno miješanje i obiranje pjene oko 20 minuta, dok ne počne želirati. Puni se u vruće zagrijane, čiste, manje staklenke i odmah zatvara. Žele se stvrđne kada se ohladi. Ohlađene staklenke označe se naljepnicom (žele od jabuka i dunja i datum) i spremna na suho, zračno mjesto.

LIKER OD DUNJA

Pripremite: 2 kg dunja, 1 litru konjaka, 30 dag šećera, prutić vanilije. Zdrave, zrele, odstajale dunje dobro obrišite, kako bi odstranili sve dlačice, te zajedno s korom naribajte vrlo sitno. Stavite masu u veću staklenku i prelijte konjakom. Staklenku dobro zatvorite i ostavite stajati 5-6 tjedana na toplom mjestu. Skuhajte sirup od šećera u pola litre vode, dodajte vaniliju.

Dunje ocijedite kroz gustu gazu, te pomiješajte obje tekućine. Još jednom procijedite i ulijte u čiste, suhe boce, koje dobro zatvorite. Uputno je da odstoji barem mjesec dana prije upotrebe.

*Jutranji list

Za vaš vrt

KAKO LUKOVICE PRI SADNJI ZAŠTITITI OD MIŠEVA

Lukovice su poslastica za brojne vrste glodavaca koje haraju tлом naših vrtova. Među njima najveće štete čine voluharice, a zatim miševi. Ovi glodavci pojedju lukovice ili ih nagrizu, a nakon toga one su podložne truljenju. Lukovice treba zaštititi prilikom sadnje. Zaštita od gljivica koje uzrokuju truljenje provodi se tako da lukovicu prije sadnje umočimo u tekući fungicid i dobro je osušimo. Fungicid može biti i u prahu, tada lukovicu namočimo u vodi, a zatim je uvaljamo u fungicidni prah. Za zaštitu od glodavaca, lukovice se uvaljaju u minij neposredno prije sadnje. Međutim, najbolju zaštitu od voluharica pružit će vašim lukovicama plastične rešetkaste kutije. Lukovice se posade u takvu kutiju i sa svih strana zaštite zemljom, a zatim se cijela kutija s lukovicom ukopa u tle. Ove plastične kutije pružat će dugogodišnju zaštitu vašim lukovicama. * Jutarnji

KAKO SADITI LUKOVICE:

Lukovica (gomolj) mora biti prekrivena zemljom čija dubina iznosi 2 puta visine lukovice. Na pr. ako je lukovica 2.5 cm, iznad nje treba biti sloj tla 5 cm.

Ako je tlo teško, na dnu rupe (otprilike 20-etak cm dubine) u kojoj će se nalaziti lukovica stavite drenažni sloj, primjerice krupni šljunak, a zatim do dubine sadnje smjesu pijeska i treseta.

Kad posadite lukovicu prekritje je zemljom koju ćete lagano pritisnuti tako da ne zaostanu prazni međuprostori.

Najljepše je saditi lukovičasto cvijeće u skupinama. Na veliki izbor vrsta i boja izaberite one koje vam se najviše sviđaju i koje će u vašem vrtu najviše doći do izražaja.

Vrste koje sada možete saditi su: tulipan, narcis, presličica, iris, ljiljan, zumbul, đurđica, šumarica, šafran, procjepa i ukrasni luk. (* Jutarnji)

NACIONALNO VIJEĆE HDZ-a: IZBORI NAJAVLJENI ZA 22. PROSINCA

-21. listopada - Predsjednik Hrvatske demokratske zajednice dr. Franjo Tuđman obavijestio je na sjednici Nacionalnog vijeća HDZ-a da namjerava donijeti odluku da se izbori za Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora održe 22. prosinca ove godine. Najavio je i da će službenu odluku o tom obznaniti nakon što se u Zastupničkom domu donese odluka o prestanku mandata sadašnjeg saziva Zastupničkog doma, priopćeno je iz Glavnog tajništva HDZ-a.

Na današnjoj sjednici Nacionalnog vijeća HDZ-a, pod predsjedanjem predsjednika HDZ-a dr. Franje Tuđmana, razmotrene su i opće unutarnje i vanjskopolitičke okolnosti u kojima se Hrvatska nalazi u predizbornom vremenu. Istaknuo je da unatoč otvorene potpore nekim oporbenim strankama od strane pojedinih međunarodnih čimbenika, u cjelini uzevši međunarodna zajednica je zainteresirana za politički stabilnu Hrvatsku, stoji u priopćenju. Kao potvrda povjerenja inozemnih političkih i gospodarskih čimbenika u stabilnost Hrvatske, istaknut je vrlo uspješno okončan posao prodaje dijela Hrvatskih telekomunikacija, što je jedno od najvećih stranih ulaganja u ovom dijelu Europe.

Na sjednici Nacionalnog vijeća HDZ-a razmotren je i pri-

Izborne jedinice

22. listopada - Prema konačnome prijedlogu zakona o izbornim jedinicama za izbor zastupnika u Zastupnički dom Hrvatskoga državnog sabora, Hrvatska će biti podijeljena u deset izbornih jedinica. Zakon predviđa i zasebnu izbornu jedinicu za izbor zastupnika koje će birati hrvatski državljani bez prebivališta u Hrvatskoj. Prema konačnome tekstu zakona, pripadnici autohtonih nacionalnih manjina u Hrvatskoj svoje bi zastupnike birali u jednoj izbornoj jedinici koju bi tvorilo cijelo područje Republike Hrvatske. Deset izbornih jedinica u Hrvatskoj imalo bi približno jednak broj birača - od 363.161 (četvrta izborna jedinica) do 390.062 birača (druga izborna jedinica).

Prva izborna jedinica obuhvaćala bi sjeverozapadni dio Zagrebačke županije (npr. Zaprešić) te dio središta i zapada glavnoga grada (uz ostalo, Šestine, Mlinove, Gračane, Remete, Podsused, Vrapče, Rudeš, Knežiju, Trnje).

Drugu bi jedinicu tvorilo istočni dio Zagrebačke županije (Dugo Selo, Vrbovec), Koprivničko-križevačka i Bjelovarsko-bilogorska županija u cjelini, istočni dio grada Zagreba (primjerice naselja na području Sesveta i Dubrave).

Područja triju županija - Krapinsko-zagorske, Varaždinske i Međimurske - tvorila bi treću izbornu jedinicu.

Virovitičko-podravska i Osječko-baranjska županija tvorile bi četvrtu izbornu jedinicu, a petu Požeško-slavonska, Brodsko-posavska i Vukovarsko-srijemska županija.

Šesta izborna jedinica obuhvaćala bi jugoistočni dio Zagrebačke županije (primjerice Ivanić Grad, Veliku Goricu), cijelu Sisačko-moslavačku županiju i jugoistočni dio Zagreba (npr. Volovčica, Žitnjak, novozagrebačka naselja).

Sedma izborna jedinica obuhvaćala bi jugozapadni dio Zagrebačke županije (npr. Jastrebarsko, Krašić, Žumberak), cijelu Karlovačku županiju, istočni dio Primorsko-goranske županije (primjerice Bakar, Čabar, Delnice, Novi Vinodolski, Vrbosko) te južni i zapadni dio grada Zagreba (uz ostalo, Gajnice, Malešnicu, Špansko, Jarun, Lučko, Malu Mlaku, Botinec).

Cijela Istarska županija bila bi u osmoj izbornoj jedinici zajedno sa zapadnim dijelom Primorsko-goranske županije (Rijeka, Rab, Mali Losinj, Krk, Crikvenica, Cres).

hvaćen nacrt Izbornog programa HDZ-a, koji će javnosti biti predstavljen na sjednici Glavnog odbora, Izbornog stožera i svih tijela HDZ-a, polovicom studenog. Nacionalno vijeće HDZ-a raspravilo je i poduprla konačni prijedlog Zakona o izbornim jedinicama, a posebno je istaknuto znatno poboljšanje u dosljednijem poštivanju cjelovitosti pojedinih županija. Na sjednici Nacionalnog vijeća HDZ-a zauzeta su stajališta i o jučerašnjoj blokadi nekih prometnica u Slavoniji. U svezi s tim zaključeno je da je riječ o predizbornoj političkoj manipulaciji Hrvatske seljačke stranke. Ocijenjeno je i kako je potpuno neprihvatljivo da se pred-sjednik Hrvatske seljačke stranke Zlatko Tomčić i istaknuti dužnosnik Ivan Kolar - koji su i zastupnici u Hrvatskom državnom saboru, što znači da su položili prisegu na poštivanje Ustava i zakona-u predizbornim aktivnostima služe nezakonitim blokadama prometnica. Nacionalno vijeće HDZ-a istaknulo je kako su u hrvatskoj poljoprivredi napravljeni brojni pozitivni pomaci, a da se postojeći problemi koje HDZ ne podcjenjuje, ne mogu riješiti blokadom cesta i izazivanjem kaosa, već ustrajnim i konkretnim pronalaženjem najboljih rješenja, koja će položaj hrvatskog sela i seljaka činiti boljim i perspektivnijim.(Image)

Deveta izborna jedinica obuhvaćala bi Ličko-senjsku, Zadarsku, Šibensko-kninsku i sjeverni dio Splitsko-dalmatinske županije (s Kaštelima, Sinjom, Troginom).

Cijela Dubrovačko-neretvanska i južni dio Splitsko-dalmatinske županije (Hvar, Imotski, Makarska, Split, Šolta, Vis) tvorili bi desetu izbornu jedinicu.

Jedanaesta, zasebna izborna jedinica predviđena je za izbor zastupnika koje bi birali hrvatski državljani bez prebivališta u Hrvatskoj.

Pripadnici autohtonih nacionalnih manjina u Hrvatskoj birali bi svoje zastupnike u Zastupnički dom u jednoj izbornoj jedinici koju bi tvorilo cjelokupno područje Republike Hrvatske.

Prema prvome zakonskom prijedlogu Hrvatska je bila podijeljena u devet izbornih jedinica, a deseta, zasebna, bila je predviđena za izbor zastupnika dijaspore.(Razni izvori)

PREGOVORI OPORBENE ŠESTORICE I HDZ-a

"Image" 19. listopada - Oporbena šestorica su predložila HDZ-u osnivanje parlamentarnog povjerenstva za praćenje rada HRT-a već od dana proglašenja datuma izbora, a ne samo za vrijeme trajanja predizborne kampanje. HDZ će u petak obavijestiti opoziciju prihvaća li taj prijedlog, koji je ona postavila kao uvjet za nastavak pregovora o paketu izbornoga zakonodavstva.

Drago mi je da je sastanak urodio plodom, jer je sad jasno što se može odmah prihvatiti za moguće usuglašavanje, a što se još treba dogovoriti, rekao je predsjednik Sabora Vlatko Pavletić (HDZ) nakon sastanka s predstavnicima IDS-a, SDP-a, HSS-a, LS-a i HNS-a. Neodaziv HSLS-a sastanku koordinator šestorice Ivan Jakovčić(IDS) nazvao je malim nesporazumom, otklonivši mogućnost da bi taj potez mogao dovesti do problema ili prekida suradnje šest stranaka. Predsjednik Pavletić dodao je da je opozicija tražila i donošenje pravilnika ponašanja HRT-ovih urednika i izjavitelja, koji bi ih obvezivao u praćenju predizbornih aktivnost stranaka. Razgovaralo se i o izbornom zakonu i

Nastavak na idućoj strani

zakonu o izbornim jedinicama, ali Pavletić nije ulazio u detalje. Rekao je kako o datumu izbora na sastanku nije bilo riječi.

HDZ-ov pregovarač Vladimir Šeks izjavio je kako je oporba preuzela Prijedlog Foruma 21 o osnivanju povjerenstva, te da bi u njemu bili pučki pravobranitelj kao predsjednik, po jedan predstavnik parlamentarne većine i manjine te dvije nestranačke oso-be koje bi bile birane na prijedlog pučkog pravobranitelja.

Koordinator šestorice Ivan Jakovčić dodao je da će šestorica odustati od svog zadnjeg zahtjeva za ostavkama HDZ-ovih dužnosnika na HRT-u prihvatiti li HDZ ovaj prijedlog. (Image)

Nesvakidašnja inicijativa građanske koalicije za slobodne i poštene izbore:

GLAS 99 PODIJELIO TELEFONE VODEĆIH POLITIČARA I POZVAO BIRAČE DA IH ZOVU

Zagreb, Nazovite političare, pitajte, dajte svoje mišljenje o izborima i izbornom zakonu - poziva Glas 99, građanska koalicija za slobodne i poštene izbore, s novih plakata koje su javnosti predstavili na jučerašnjoj konferenciji za novinare.

Telefonskim brojevima Vlatka Pavletića, predsjednika Sabora, Vladimir Šeksa, predlagatelja izbornog zakona, i Zlatka Mateše, predsjednika Vlade, pozivaju građane da se uključe u raspravu o izbornom zakonu. Tin Gazivoda, voditelj središnjeg ureda Glasa 99, rekao je da žele vratiti javnost u Sabor, i nada se da će na sljedećem zasjedanju saborska galerija biti ispunjena onima kojima je u interesu da događanja u sabornici budu javna. Ujedno je najavio predstavljanje desetak amandmana na HDZ-ov prijedlog izbornog zakona koji se, kako je rekao, odnose na način glasovanja hrvatskih državljana koji ne žive u Hrvatskoj, pitanje manjina, žensku kvotu te tehničku organizaciju izbora. Neke su političke stranke, navodno, već najavile da će podržati njihove amandmane. To što izborni zakon predviđa da predizborna kampanja traje samo 12 dana izravno je ograničavanje komunikacije građana i politike, te sužavanje ljudskih prava, smatraju u Glasu.

Jedini način na koji građani još mogu zaštititi svoja prava njihov je odziv na izbore u visokom postotku jer će tako barem donekle biti ograničena manipulacija, zaključuju u zajedničkoj izjavi Glas 99, HHO i Hrvatski pokret za demokraciju i socijalnu pravdu. (Jutarnji list, 13. 10.99)

20. listopada - Savez samostalnih sindikata Hrvatske na izborima će poduprijeti oporbenu šestoricu, odnosno oba oporbena bloka (koaliciju SDP-a i HSLS-a, te koaliciju HSS-a, HNS-a, LS-a i IDS-a), pod uvjetom da prije izbora sa Savezom potpišu socijalni ugovor, objavljeno je na konferenciji za novinare SSSH-a.

Vijeće SSSH-a na jučerašnjoj je sjednici odlučilo poduprijeti oporbu, a plan konkretnih aktivnosti SSSH-a u predizbornoj razdoblju bit će usvojen na idućoj sjednici Vijeća - 2. studenoga, izvijestio je potpredsjednik SSSH-a Božo Žaja. Zaključeno je i da dužnosnici Saveza koji se odluču kandidirati na nekoj stranačkoj listi moraju staviti svoj mandat na raspolaganje tijelu koje ih je izabralo, odnosno Predsjedništvu ili Vijeću SSSH-a. Predsjednik SSSH-a Davor Jurić opovrgnuo je novinske napise da će biti kandidiran na listi SDP-a i HSLS-a.

PRETPLATITE SE NA HRVATSKU ISKRU

Počela je, očito, izborna kampanja:

Podravske Sesvete - Svi mještani Podravske Sesvete stariji od 60 godina pred kraj godine trebali bi dobiti 100 kuna božićnice, a svi učenici u rujnu sljedeće godine besplatno će dobiti školske knjige.

Dva dana uoči predizborne šutnje HDZ-ovi su aktivisti u gotovo sve poštanske sandučice ubacivali pozive HDZ-a na izbore s tim obećanjima, za koja su svojim potpisom garantirali svi važniji članovi Općinskog odbora HDZ-a.

No, predizborno obećanje HDZ-a o božićnici i besplatnim knjigama izazvalo je kod oporbe brojne prosvjede, prigovore i sumnje da HDZ svojim pozivom kupuje glasove glasača.

-Nema govora ni o kakvom kupovanju glasova i bilo bi glupo i podcjenjivački pomisliti da su ljudi za nas glasovali radi 100 kuna i besplatnih udžbenika. Nadmoćno smo pobijedili jer su nam ljudi vjerovali - kaže Ivan Derežić, predsjednik Općinskog odbora HDZ-a Podravske Sesvete. Derežić dodaje da je općinski odbor HDZ-a odluku o dodatnom motiviranju birača donio samoinicijativno, bez konzultacija sa središnjicom. (Jutarnji list, 14.10.99)

Hrvatska demokratska zajednica
Podravske Sesvete

POZIV ZA ..... kojim se pozivate da izađete na izbore za Općinsko vijeće Općina Podravske Sesvete 10.10.1999. i zaokružite stranku ili ljude koji su se najviše borili za Općinu.

ČUVAJTE OVAJ POZIV ako u Vašoj kući postoji netko stariji od 60 godina, jer će ovaj poziv služiti kao dokument svim mještanima podravskih Sesveta starijim od 60 godina za podizanje Božićnice u iznosu od 100 Kuna. Božićnicu će vam ostvariti naša stranka (HDZ), ako pobijedimo na izborima 10.10.1999. Za Božićnicu vam garantiraju naši članovi svojim imenom i potpisom.

Također Vas obavještavamo da će iduće školske godine svi učenici iz Podravske Sesvete dobiti BESPLATNO školske knjige. To vam garantiraju svojim imenom i potpisom članovi HDZ-a.

U potpisu: Ivan Derežić, Stjepan Džeržec, Stjepan Posavec, Vlado Halužek, Ignac Škriljak, Marijan

Večernji list
ZAGREB

HRVATSKA ISKRA - Broj 45, 31. X, 1999

Hrvatska glazba:

VATROSLAV LISINSKI

Vatroslav Lisinski, skladatelj, rođen je u Zagrebu 8. kolovoza 1819, pod imenom Ignac Fuchs, po ocu slovenskog podrijetla. U Zagrebu je završio dvogodišnje studije filozofije i prava, a glazbu je učio kod M. Sojke i J.K. Weisnera Morgensterna, te poslije u Pragu, Na poticaj A. Štrige prilazi 1835. Narodnom pokretu, a godine 1840. postaje umjetnički voditelj Prvog ilirskog glazbenog društva. Sklada mnoge solo popijevke i zborove, 1841. nastaje popularna skladba "Iz Zagorja" od prastara (poznata i kao "Prosto zrakom ptica leti"), koja se izvodi na dočeku Lj. Gaja nakon njegovo propagandnog putovanja Dalmacijom. U domoljubnom okruženju sve više zrije misao o prvoj hrvatskoj operi i započinje 1843. radom na "Ljubavu i zlobi", najprije prema libreću J. Cara, potom u konačnom obliku D. Demetra. Nakon nekoliko izvedaba ulomaka, djelo se prouzroči 23.III. 1846. s velikim uspjehom. I u neprijepornu afirmaciju Lisinski osjeća nedostatke temeljite glazbene naobrazbe, te uz materijalnu potporu Štrige i na preporuku Stanka Vraza 1847 odlazi na studij u Prag. Zbog odmakle dobi ne može redovito studirati te uči privatno kod K.V. Pische i B. Ktla. U Pragu već poboljeva, živi u oskudici, nekoliko puta posjećuje Zagreb, ali i intenzivno radi, te u tom razdoblju, osim mnogih solo povijevaka i zborova, sklada veći dio svoje druge opere "Porin", idilu "Večer" i neka druga orkestralna djela. Unatoč zauzimanju bana Jelačića, ne dobiva dozvolu za polaganje završnog ispita na praškom Konzervatoriju te se s privatnim svjedodžbama vraća u Zagreb 1850. U rodnom gradu organizira mnoge glazbene priredbe, sklada i uzalud traži stalni posao. Posljednje dvije godine života provodi u neimaštini, ne dobiva očekivano mjesto nastavnika u Glazbenom zavodu, već besplatno obavlja dužnost nadzornika "muzikalnih učionah". Povlači se iz javnog života, izdržava se dajući poduku, ugađa glasovire. Nakon niza nespornazuma s djelatnicima Glazbenog zavoda 1852. prima mjesto kod Banskog stola, a negativno rješenje molbe za mjesto kotarskog bilježnika ne uspijeva dočekati. Umire u bijedi, zaboravljen.

Lisinski je zacijelo najtragičnija ličnost hrvatske glazbe uopće, iznimno darovit glazbenik kojega je vlastita sredina, unatoč prvotnim umjetničkim uspjesima, odbacila. Razloge tomu valja tražiti u političkim prilikama postpreporodnog razdoblja, ali i u mnogim okolnostima uskogrudne sredine. Pravo značenje Lisinskoga kao skladatelja otkriva se tek nekoliko desetljeća po njegovoj smrti; primjerice, njegova druga opera Porin doživljava praeizvedbu tek 1897.

"Lisinski udara temelje vlastitoj rodoljubnoj i umjetničkoj estetici, pa i etici, različitoj od one koju je gajila većina ondašnjih hrvatskih skladatelja. Ta estetika počivala je na svjesnoj spoznaji da hrvatski skladatelj mora u svom radu polaziti od narodnog melosa, proučavati ga i obrađivati, nadahnjivati se njime i stvarati u njegovu duhu," (L. Županović). U opusu Lisinskoga ima vrijednih stranica orkestralne glazbe, on je i prvi autor glasovirskih inačica narodnih kola, ali najznačajnija su mu djela solo popijevke, zborna glazba te opere. Prvo glazbeno-scensko djelo Lisinskoga "Ljubav i zloba", u instrumentariju kojega sudjeluje njegov učitelj Wiesner - Morgenstern, skladano je u duhu talijansko rano-romantične opere. Tehnika zahtjevnosti vokalnih dionica iskazuju autorsku težnju spram profesionalnosti, koja će do punog izražaja doći tek u Porinu, partituri koja otkriva "majstorsku kontrapunktičku vještinu", kao i primjenu provodnog motiva "prvu u povijesti hrvatske operne tvorbe". Glazba "Porina" prožeta je, također, hrvatskim narodnim izričajem u nizu uspješnih ulomaka (arije Porina i Sveslava, zbor Hrvatica). Među 66 solo popijevaka koje je skladao na hrvatske, njemačke, češke i slovačke stihove, valja

izdvojiti nekoliko antologijskih vrijednosti: "Miruj, miruj srce moje", "Prosjak" (1846), "Ribar" (1850), potom zborove "Putnik", "Tam gdje stoji gradić bijeli" i "Prelja" (1844), ako i skladbu "Moja lađa", za tenor, zbor i glasovir (1850). Ostala važnija djela: "Grande polonaise", za orkestar (1848), uvertira "Bellona" (1849), "Večer", idila za orkestar (1850), "Cum invocarem", ofertorij za mješoviti zbor i glasovir (1854). Lik Lisinskoga i njegov život obrađen je u prvom zvučnom igranom filmu "Vatroslav Lisinski", O. Miletića, 1944. (Hrvatski leksikon)

LOKRUM ... "Mali otok Lokrum tone u plaveti mora, u maloj dalečini grada, poput velike kite bora, bačene na pučinu od nevidljive ruke..."
Lujo Vojnović

Ispred samog Dubrovnika, hrvatske Atene i grada muzeja, smjestio se njegov prirodni park - Lokrum. Vrlo privlačan položaj ovog otoka, sačuvanaost prirodnog biljnog pokrova i bogatstvo unešenog drveća, obalne hridine, čar povijesti - stari benediktinski samostan iz XI st. - sve je to pridonijelo da Lokrum postane nadaleko poznat. Otok je udaljen samo 700 m od Dubrovnika i zauzima površinu od 72 ha. Najviši je vrh Lokruma 91 m visoka uzvisina na sjevernoj strani otoka, na kojoj su Francuzi sagradili tvrđavu Fort Royal; odatle se pruža prekrasan pogled na Dubrovnik i Srđ.

U neposrednoj blizini bivšeg samostana zanimljivo je malo jezero doboko 10 m, promjera 30 m, nazvano "mrtvo more". Na južnoj obali otoka vrlo su slikovite dvije duboke usjekline poput spilje u kojima za juga more jako buči, a u njihove pukotine okomitih stijena doljeću na noćenje čiope. Sa strmih litica jugozapadnog dijela Lokruma užitak je promatrati dodir visokih kao odrezanih kamenih blokova s bistrim, plavozelenim morem.

Prirodni biljni pokrov, makija i šuma, pokriva najveći dio Lokruma. Makija, ta gusta i visoka zimzelena šikara, vrlo je značajna pojava ne samo na našem jadranskom području, nego i Sredozemlju, a nastaje umjerenim iskorištavanjem šume hrasta crnike. Ona je na Lokrumu osobito raznolika, bujna i sačuvana bolje nego bilo gdje na jadranskom području. Makija je na Lokrumu, osobito u sjevernom dijelu, visoka poput šume, a zbog obilja penjačica imamo dojam da prolazimo kroz neprohodnu tropsku džunglu.

Sastav je makije na Lokrumu neobično bogat brojem biljnih vrsta, a najviše su zastupljeni mirta, planika, lovor, zelenika, lemprika, tršlja, smrič i veliki vriesak. Značajno je da su neke od spomenutih vrsta, koje su inače u našem zimzelenom primorju razvijene kao grmovi, na Lokrumu poprimile izgled drveća, pa ih ima i do 5 m visokih (mirta, zelenika, veliki vriesak). Od penjačica brojne su tetivika, primorska kozja krv, pavitina i bljušt, a od niskog rašća svima poznat ružmarin, kadulja, pelin, bušinci i miho-ljica.

Makija je na Lokrumu tipa mirte i to na istočnom dijelu otoka pretežno s alepskim borom, dok na najvećoj površini sjevernog dijela nema borova.

Od prvobitne šume crnog jasena i hrasta crnike preostale su samo male sastojine istočno od Mrtvog mora.

Lokrum je poznat i po unesenom drveću i gmlju. Po tzv. Egzotama u parkovnom dijelu otoka, u blizini bivšeg samostana. Na Lokrumu, naime, uz drveće srednjozemnog i kontinentalnog podrijetla uspijevaju biljke suptropskih i tropskih krajeva. Već je za benediktinca na Lokrumu samostansko dvorište (klostar) bilo oblikovano kao mali perivoj. Kad je vlasnikom otoka postao austrijski nadvojvoda Maksimilijan, sagrađen je na dijelu porušenog samostana dvorac u obliku tornja, a oko samostana uređen je veći dvorac.

- O Vama se govori kao o veoma plemenitoj osobi, vrijednoj i poštenoj. Jeli teško biti takav u vremenu kada ljudi najčešće gube te osobine?

* Kada je čovjek vrijedan u svom poslu, i u svojoj obitelji, onda se okrene oko sebe sa željom da pomogne drugome pokraj sebe. Evo, ja sam počeo svoj posao prije 25 godina i u mojoj kompaniji radi preko 50% Hrvata. To je taj nagon, ta potreba da se pomogne svome, pogotovo u tuđini. Ako se mi kao mala nacija ne pomognemo i ne uvažavamo između sebe, kako u poslu, tako i na drugim poljima: kulturnom, sportskom i dr., mi ćemo jednog dana nestati u ovoj ogromnoj zemlji. Domovinski rat je najbolji dokaz da među nama ima puno dobrih i plemenitih ljudi, koji su davali sve od sebe da se pomogne našima u domovini Hrvatskoj. Ja sam od početka aktivno bio uključen u sve jer sam shvatio da je to pravi poziv za nas iz dijaspor. Mislim da sam uspješno i s ljubavlju godinama kao predsjednik vodio folklorni ansambl "Hrvatska" Mississauga, i da sam na polju folkloru puno učinio. Uoči agresije godine 1991. na našu Domovinu Hrvatsku stupio sam u prve redove rada i radio u Hrvatskom Nacionalnom Fodnu da bi i na taj način pomogao Domovini i mojem hrvatskom narodu. Ovdje prvenstveno mislim na zakladu "DORA" koja je učinila mnogo, a i danas čini za obitelji naših poginulih branitelja. Shvatio sam da je "DORA" most preko kojeg možemo dugoročno graditi i sprovesti našu plemenitu misiju brinući se o djeci naših poginulih branitelja. U početku bilo je puno euforije, koja je sve više splasnjavala kod našeg naroda i bilo je pitanje njenog opstanka. Moralo se nešto učiniti i došlo se na ideju osnovati tradicionalni "DORIN GOLF TURNIR: od 93. godine do danas mi na taj način prikupljamo novac za naše male štićenike iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Pitali ste me kako sam uspio sačuvati čistoću duše? Pa, vidite, bez prepotencije, davno sam shvatio koje su mi stvari najbitnije u životu i njih se uporno držim dugo, dugo vremena. Na prvom mjestu stavljam zdravlje, obitelj, poštenje, dostojanstvo, uvažavanje sebe, pa svih oko sebe, plemenitost i vjera. Čovjek ako nema vjere ne može poštovati ni tuđu. To su te stvari koje sam, ako malo bolje razmislim, usvojio u svom roditeljskom domu obnašajući svoju katoličku vjeru.

- Neću ništa novo reći kad kažem da iza svakog uspješnog čovjeka stoji pametna žena - i u Vašem slučaju nije li tako?

To je točno. O tome su govorili veliki i uspješni ljudi. Kada je obitelj u pitanju, zajedno razmišljamo i odlučujemo. Žena ima ogromnu ulogu u obitelji - ona je zaoravo njen stup, ona održava ravnotežu - stabilnost obitelji. Trebala bi biti ravnopravna sa muškarcima, ali nažalost većina naših ljudi to još nije shvatila. Muškarac bez žene ne može puno učiniti, a ni žena bez muškarca. Ako se to shvati onda mora biti ogromno prijateljstvo i uvažavanje da bi se moglo imati uspjeha. Brak je živa stvar na kojoj treba raditi od početka pa do kraja, kada nas ne bude više. Moja supruga je odigrala veliku ulogu u našoj obitelji i u našem business-u, a i sama ima svoj business preko 15 godina. Inače veoma cijenim kod svoje supruge hrabrost, inteligenciju i samopouzdanje. Inteligentna žena umije naći ravnotežu između uspješne karijere i ogromnih obaveza u obitelji. Mislim je došlo vrijeme da i mi Hrvati našim ženama priznamo te njihove kvalitete.

Croatian Fraternal Union Of America

A FRATERNAL BENEFIT SOCIETY

"Bernard M. Luketich" Lodge 515
Toronto, Ontario, Canada

Steve S. Smintich, tec.
President

1290 Lawrence Ave. West
Toronto, Ontario M6L 1A6

Tel./Fax.: (416) 242-7481

Služite se našim pokroviteljima:

Krešimir Jewellers Inc.

- specijalna izradba nakita sa hrvatskim grbom i motivima
- vjenčano i zaručno prstenje
- muške i ženske narukvice u 10K, 14K, 18K zlatu
- nudimo Vam brzi i stručni servis popravaka
- radimo procjenu nakita za osiguranja

3045 SOUTHCREEK RD. UNIT #2
MISS. ON L4X 2X6 (905) 629-0415

Hrvati, odajmo štovanje prijatelju!

Pred neko vrijeme gosp. Peter Vinzcer, donio mi je pozivnicu za benefir koncert koji će se održati 28. studenog u Ford Centre for Performing Arts. Počasni gost večeri bit će msgr. Imre Kozma, a ovu svečanost organiziraju malteški vitezovi Toronta za svog članka iz Mađarske.

Po čemu je ovo važno za našu zajednicu? Koliko vi znate o vlč. Kozmi? Kao prvo, nikada nemojmo zaboraviti tko nam je prvi pružio ruku, kad je Hrvatska bila napadnuta - naši susjedi Mađari, a posebno su nam pomagali Malteški vitezovi, koje je organizirao msgr. Imre Kozma, koji je znao što mu je i kako činiti u tadašnjoj upravo strašnoj situaciji za Hrvatsku, a kasnije i za Bosnu i Hercegovinu. Kad je Vukovar bio opsjednut msgr. Kozma je bio jedan od rijetkih koji su se probali probiti u grad, usprkos generalu Rašeti, i uspjeti, nakon silnih pregovora, izvući mnoge iz Vukovara. Već tada je msgr. Kozma spašao mnoge starce i starice, ranjenike, koje je evakuirao iz tada već gorućeg grada. U razgovoru s njegovim prijateljima ostala mi je zauvijek jedna priča o tome kako je svojim rukama nosio jednu staricu u ambulantu, koja je do kola izdahnula na njegovim rukama.

Već tada msgr. Kozma je radio iz sve snage da pomogne stradalnicima, donosio je tople obroke Vukovarcima i Osječanima, brinuo se za stare i nemoćne, obilazio sela Podunavlja, i sve to tako tiho da ni mi, koji smo radili usko s Malteškom vitezovima, nismo mnogo puta znali što se događa i gdje je, kako smo ga popularno zvali, naš Father Kozma.

Kako je situacija postajala teža, njegov rad se utrošavao, novaca nije bilo, pa je tražio dobročinitelje svuda po Europi. Mnogi su mu pomogli, neki novcem, neki svojim imenom, kao na pr. Otto von Habsburg, koji mu je davao podršku i pomoć gdje god je stigao i mogao.

Father Kozma se je brinuo ne samo za hrvatske stradalnike, već i za one iz BiH, tako da je dugo vremena bio centar za pomoć stradalnicima iz BiH, kao i Hrvatske bio u Mađarskoj kraj hrvatske granice. Tamo su mnogi našli oazu mira u užasu rata.

Father Kozma je mnogo dao za Hrvatsku, kao i mađarski Malteški red vitezova. Krajem ovog studenog Father Kozma će biti ovdje među nama na poziv njegovih kolega. Mi Hrvati duguemo veliku zahvalnost ovom čovjeku, čiji rad nije ostao nezamijećen, pa je godine 1995. bio proglašen čovjekom godine. Mislim da je naša dužnost da odamo čast i zahvalu ovom velikom čovjeku, a nadamo se da će gradski oci Vukovara naći jednom malo vremena i pogledati pismo koje su uputili čelnici raznih hrvatskih udruga iz Toronta i okolice sa zamolbom da se Father Kozma proglasi počanim građaninom grada Vukovara. To je najmanje što možemo učiniti za svog prijatelja, uz dolazak na ovu važnu svečanost. (VK)

Za karte za ovu svečanost javite se gosp. Peteru Vinczeru na tel (905) 853-9990, ili uredništvu ovih novina. (VK)

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 45, 31. X, 1999

OVE GODINE REKORDAN IZNOS STRANIH ULAGANJA U HRVATSKU

Zagreb, 19. 10. Nakon prodaje 35% dionica HRT te predstojeće prodaje dioničkih paketa Riječke, Splitske i Privredne banke Zagreb, kao i Croatia osiguranja, do kraja godine Hrvatska bi mogla dostići dosad rekordan godišnji iznos ukupnih stranih ulaganja. Ulaganja inozemnih investitora u RH posljednjih se godina povećavaju, a od 1993. do kraja lipnja ove godine izravna strana ulaganja u Hrvatsku iznose gotovo 2,5 milijarde američkih dolara. Po riječima Direkcije za istaživanja pri Hrvatskoj narodnoj banci (HNB) Borisa Vujčića Hrvatska se nalazi među tri europske zemlje u tranziciji koje su u razdoblju od 1996. do 1998. Primile najviše izravnih stranih ulaganja po stanovniku, a taj će trend, smatra on, i dalje rasti.

Dok su 1993. strana ulaganja iznosila svega 105 milijuna USD, prošle su godine porasla na 893 milijuna USD. Od 1996. do 1998. izravna su strana ulaganja u Hrvatsku gotovo dosegla dvije milijarde dolara. Većina se ulaganja u hrvatsko gospodarstvo odnosi na ulaganje u već postojeću imovinu (equity ulaganja), a njihova je vrijednost dosegla u razdoblju od 1993. do 1999. 1,5 milijardu dolara. Ta vrst ulaganja, naponimje, Vujčić, donosi nove tehnologije i nužan kapital, ali ne rezultira povećanjem zaposlenosti. Izravna ulaganja u nove kapacitete i proizvodnje koja najviše pridonosi gospodarskom razvoju i povećanju zaposlenosti, slabije su zastupljena. Kada je riječ o ulaganjima u već postojeću imovinu, strani su ulagatelji najviše ulagali u proizvodnju farmaceutskih pripravka, na koju se odnosilo 37,6 % ukupnog iznosa, odnosno 707,9 milijuna dolara. Slijedi zatim ulaganje u financijsko posredovanje, s vrijednošću od 294,9 milijuna dolara ili 15,6 posto ukupnog iznosa, te ulaganje u proizvodnju cementa od 92,1 milijuna dolara. Po podacima od 1993. do kraja lipnja ove godine najprisutniji je kapital iz SAD, sa 964,7 milijuna dolara, što čini gotovo 40 % svih izravnih stranih ulaganja u hrvatsko gospodarstvo. Slijede ulagači iz Austrije (613,7 milijuna dolara ili 25%), te iz Švicarske sa 102,2 milijuna, ili 4,1 %. Udjele ostalih zemalja ne prelaze četiri posto vrijednosti ukupnih stranih ulaganja. Općenito, ulaganja su regulirana raznim zakonskim rješenjima, a posebni poticaji predviđeni su za ulaganja u slobodne zone, gdje su predviđene različite olakšice, među kojima i 50-postotno smanjenje stope poreza na dobit (sa 35 na 17,5 posto). (Vjesnik, 20.10.)

SURADNJA PODUZETNIKA IZ KANADE I OBRTNIKA I PODUZETNIKA HRVATSKE

U cilju ostvarenja suradnje između poduzetnika iz Kanade i hrvatskih obrtnika i poduzetnika održan je u Hrvatskoj obrtničkoj komori inicijalni sastanak. Suradnja se odnosi prvenstveno na kanadske poduzetnike podrijetlom Hrvate, ali nije ograničena na njih.

Suradnja je moguća u nekoliko proizvodnih grana: metal, drvo i plastika. Moguća bi bila izgradnja novih pogona s opremom iz Kanade i Hrvatske, te raznim oblicima povezivanja sa hrvatskim poduzetnicima. Kako je predsjednik Croata Business Association Krešimir Mayer rekao, široka je paleta za moguću suradnju, ali mi nailazimo na probleme prilikom pokušaja uspostave gospodarske suradnje u Hrvatskoj. Nama poznati slučajevi: preobimne i spore birokracije, korupcije, preskupih poslovnih prostora, te razne druge zapreke sputavaju moguću suradnju.

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 45, 31. X, 1999

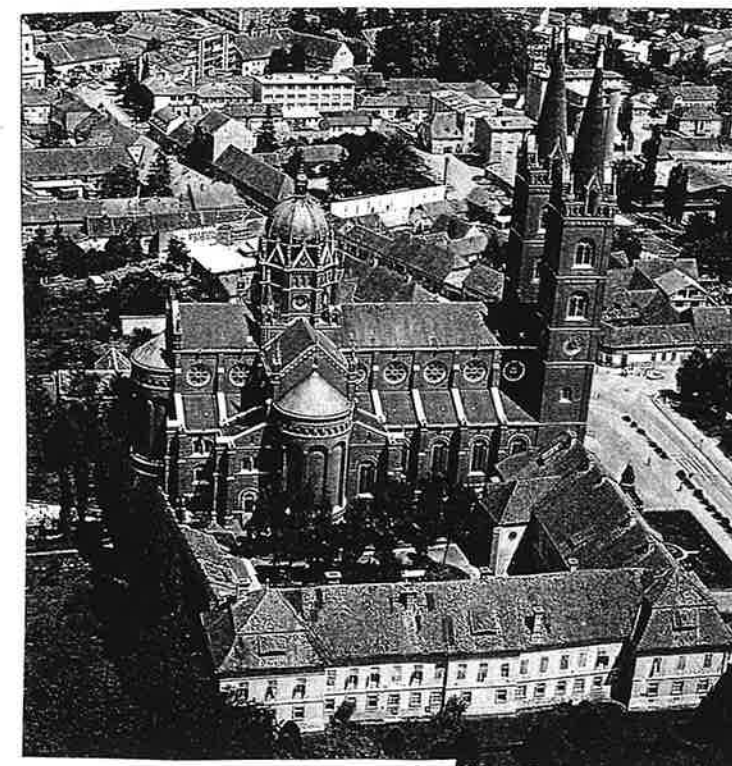
Drago Geoheli smatra da dijaspora mora i može učestvovati u tranziciji hrvatskog gospodarstva isto onoliko koliko je doprinijela u domovinskom ratu. Bez obzira na trenutnu vanjsku političku klimu, dijaspora može poduprijeti i ostvariti željenu gospodarsku suradnju, ako ima dovoljno dobre volje na obje strane. Ivica Šarić, povratnik iz Kanade, također se na svom osobnom iskustvu uvjerio u pretjeranu birokraciju i manjak poslovnosti prilikom prenošenja stvari i namjere da u Hrvatskoj uspostavi proizvodnju u metalnoj branši.

Predsjednik Ceha proizvodnih obrta HOK-a, Dražen Antolić složio se da su prilike u hrvatskom gospodarstvu složene, ali isti problemi tište i hrvatske obrtnike i povratnike iz dijaspor. Od tri osnovne stvari: tržišta, financiranja i pravnog okoliša (zakona) predsjednik Ceha komentirao je kako su zakoni preslikani od zemalja gdje su se isti pokazali dobrima i samo je pitanje praktičnog provođenja i tumačenja u našim uvjetima gdje se pretjerano birokratizira. Financiranje je problematično, jer je kapital u Hrvatskoj skup, a strane banke na hrvatskom tržištu također po pravilu ponude i potražnje traže visoke kamate. Što se tiče tržišta, Hrvatska je premalo tržište za sve kapacitete kojima danas raspoložemo u zemlji, pa uz buduću suradnju, treba o tome voditi računa i razmišljati o kanadskom i ostalim tržištima.

Potrebno je razlučiti sve danas navedeno u nekoliko skupina problema. Neke od njih mi kao Komora ne možemo riješiti, ali možemo inicirati njihovo rješavanje. Ono što je u domeni Komore to ćemo podržati i dapače pratiti poduzetnike koji uđu u suradnju, a sve u cilju svekolike potpore i pomoći u realizaciji gospodarske suradnje, rekao je predsjednik Hrvatske obrtničke komore gosp. Stjepan Šafran. Zbog toga je predložio da se konkretizira suradnja, te je prvi korak na kanadskoj strani da prezentira zainteresirane za suradnju (katalogizima, proizvodnim programima, definiranjem željene uloge u suradnji itd.), kako bi se uspostavili parovi zainteresirani na obje strane.

Dogovoreno je da se u roku od mjesec dana popuni priložena tabela (kanadski poduzetnici) iz koje će biti vidljive osnovne karakteristike zainteresiranih za suradnju, te prilože katalogi i ostali promidžbeni materijali.

Ivica Štambuk, Zagreb

Đakovo, pogled na Katedralu

KALIFORNIJSKOM UZGAJIVAČU CVIJEĆA LIKA JE KAO BAJKA

GOSPIĆ, Među onima koji se iz dijaspore odlučuju za povratak u Republiku Hrvatsku, manji je broj onih koji dolaze istraživati svoje porijeklo. Jedan od Hrvata u srcu, a po državljanstvu Amerikanac, jest i Michael Vukelić po ocu iz loze Vukelića. Gospodin Vukelić je ovih dana prvi put u državi o kojoj jedino zna po priči roditelja, agresiji Srbije i trećem mjestu na lanjskom Svjetskom nogometnom prvenstvu. Prema prvim dojmovima Amerikancu u domovini nije lako, jer ne poznaje jezik, nema prijatelja ni rodbine, ali je, kaže, sretan kao i dio njegove obitelji s kojom je došao.

-Po djedu i ocu sam iz ličkog Krasna, a majci iz Bola na Braču. Moji su uglavnom početkom stoljeća doselili u Ameriku, gdje sam i ja rođen. Iako su moji roditelji umrli, nešto u meni zvalo me ovamo i dovelo, a vidim da istu misao ima i muški dio moje obitelji. - počinje razgovor gosp. Vukelić.

Velik dio posla na sebe je preuzeo i dubrovački "Atlas" koji mu je jedini ponudio aranžman u kojemu je uključeno istraživanje obiteljske loze, službeno vozilo i vozač, prevoditelj koji su s uglednim Amerikancem obišli Split, Brač, Gospić, Otočac i Krasno. Vrlo sam iznenađen susretljivošću, okružnim i crkvenim uredima, Pučkim učilištem u Gospiću i knjižnici te mnogima drugima koji mi pomažu da doznam više o sebi i roditeljima. Ono što sam znao o našoj domovini bilo je vrlo skromno. Kako je majka mlađa došla u Ameriku, njezina majka mi je kazivala o smokvama, moru, vinu, maslinama i ulju te životu ribara, dok je otac i djed govorio o školovanju, poljoprivredi, stočarstvu, zimama. Ali kroz sve te priče dominiralo je siromaštvo, nameti i težak život. Naravno da slike ne odgovaraju današnjem stanju koje govori o modernoj, lijepoj, gostoljubivoj i dragoj zemlji. Svaki dan mi je užitak, posebno u hrani koju je znala spremati i moja majka. Uživao sam u priobalju, a Lika je kao bajka i nadam se da je barem djelomično tako bogata - govori svoje impresije Michael Vukelić.

Na rastanku kaže ugledni gost, propagirat će među prijateljima i poslovnim ljudima kojima i sam pripada Republiku Hrvatsku i njezine mogućnosti u kojima za poduzetne Amerikance značajnu ulogu ima višestranačje i demokracija. "Sa sinovima spadam u veće uzgajivače cvijeća u Kaliforniji, koja ima sličnu klimu Dalmaciji. Ovoga puta o poslu ne razmišljam, ali tvrdim da će sljedeći dolazak biti vezan isključivo uz posao i poslovna ulaganja. Ovo neće ići odmah, jer prije treba rješavati potrebno zemljište za cvjetnjake, staklenike, tražiti poslovne partnere, ispitati europsko i hrvatsko tržište - napominje Vukelić. (*Večernji list, 19. 10.99)

ZA 44.000 MARAKA LOVE I TALIJANI

BRINJE, Lovci Lovačkog društva Brinje iz istoimenog grada i njihovi kolege iz Italije otvorili su u nedjelju ovogodišnju sezonu uz sudjelovanje stotinjak osoba. Vlado Dasović, predsjednik Društva prije nego se krenulo u lovišta blizu Letinca, upoznao je goste iz Italije o postojanju i radu brinjske lovačke udruge, koja je utemeljena 1946. godine i sada okuplja 105 članova - lovaca i podmlatka. Društvo nadzire 10.000 ha lovačke i ostale površine sa 40 hranilišta, solišta, čeka, lovačkih kućica i drugih objekata za prehranu i dohranu životinja - medvjeda, srna, jelena, divljih svinja i pernate divljači. Predsjednik društva Dasović posebno je istaknuo kako su brinjski lovci potpisali dogovor s lovcima iz sjeverne Italije prema kojemu stranci mogu loviti na području 11 sektora prepelice i šljuke, i za to plaćaju 44.000 njemačkih maraka. (*Večernji, 19. 10.)

ŠTEDIŠE LJUBLJANSKE BANKE PROTIV MATEŠINA POTPISA

ZAGREB, Mr. Božidar Vukasović predsjednik Udruge štediša Ljubljanske banke, jučer je ispred zgrade Vlade održao konferenciju za novinare i na porti Vlade ostavio protestno pismo premijeru Zlatku Mateši.

U pismu Vukasović, kako navodi u ime poreznih obveznika, upozorava na problem stare štednje hrvatskih štediša Ljubljanske banke Zagreb.

"Gospodine Mateša, potpisivanjem sporazuma o pravno-imovinskim odnosima onako kako je to željela slovenska vlada, velikodušno ste oprostili dug Sloveniji za prenesenu štednju od 600 milijuna maraka. Hrvatski porezni obveznici oštećeni su za iznos koji je ravan polovici novca od prodaje HT-a, najvrednije hrvatske tvrtke. Da pravni sustav funkcionira vi biste za potpis odgovarali, a da imate političke odgovornosti dali biste ostavku zajedno s arogantnim ministrom Škegrom", navodi Vukasović u pismu uz poziv Mateši i Škagri na televizijsko sučeljenje. (*Jutarnji)

20. listopada - Belgijski veleposlanik u RH Luc Libeaut uručio je osječkomu dogradonačelniku Zlatku Benašiću potvrdu o razminiranosti dijela poljoprivrednih površina Kovačkih livada, što je s oko milijun kuna financirala belgijska vlada. Riječ je o 7,5 hektara, a završetkom radova od prodaje HT-a, najvrednije hrvatske tvrtke. Da pravni sustav funkcionira vi biste za potpis odgovarali, a da imate političke odgovornosti dali biste ostavku zajedno s arogantnim ministrom Škegrom", navodi Vukasović u pismu uz poziv Mateši i Škagri na televizijsko sučeljenje. (*Jutarnji)

Belgijski veleposlanik razgovarao je s čelnicima općine Bilje i dužnosnicima Hrvatskog centra za razminiranje o daljnjem tijeku razminiranja. Općina Bilje budućnost temelji na razvoju turizma i zato je važno razminirati sve površine u parku prirode Kopački rit, rekao je općinski načelnik Darko Varga. Dodao je da se očekuje novčana potpora Svjetske banke za razminiranje područja uz biljsku cestu, što je nužno radi sanacije sustava odvodnje otpadnih voda.

Predsjednik savjeta Hrvatskog centra za razminiranje Ivan Majdak zahvalio je belgijskoj vladi na razumijevanju za probleme hrvatske države u obnovi i oporavku, istaknuvši da su nakon razminiranja stambenih objekata stvoreni preduvjeti za povratak, te kako sada slijedi razminiranje poljoprivrednih i šumskih površina.

BUDUĆNOST ŽELJEZARE OSIGURANA SVE DO 2025

Kreditom od 16 milijuna eura (31 milijun maraka) koji je na posljednjoj sjednici odobrila hrvatska Vlada, uz državno jamstvo prema Hypo banci iz Klagenfurta i Hypo banci - Croatia Zagreb, budućnost splitske Željezare u Kaštelima i njezina proizvodnja betonskog čelika i čeličnih gredica osigurana je za sljedećih 20 do 25 godina. Petar Sunjić, predsjednik Nadzornog odbora Željezare Split i Pero Antunović, direktor Željezare potvrdili su to nakon jučerašnje sjednice Nadzornog odbora na kojoj je sa zadovoljstvom prihvaćena Vladina odluka i razmotrena investicijska studija koju je za Željezaru izradio Ekonomski fakultet iz Zagreba. Od 16 milijuna eura, oko 10 milijuna će biti namijenjeno za nabavu opreme, dok će preostali dio kredita biti obrtni kapital te investicija za pripremne radove (HIC, Split, 19. 10.99)

Mojim očima (i srcem)

Kako smo bili jako zaposleni ovih dana nismo stigli otići u Bobcaygeon gdje se je održavao "Fall festival". Mi probavamo svake godine navratiti tamo bar na koji sat, jer se naši mali unuci vesele se patkama i puranima, i prascima, i onoj šećernoj vuni, a ja jedva čekam da malo odrastu pa da im moj suprug i ja malo ispričamo o proštenjima u Hrvatskoj, jer eto sada je to doba kad po cijeloj Hrvatskoj skoro da nema mjesta gdje nije nekakvo malo ili veće proštenje, gdje su licitari, pa kotlovina, pa medena rakija, pa glazba...

Jesen je lijepo doba godine ma gdje god bili. Lijepo je ovih dana u Kanadi kad su boje oko nas upravo u plamenu ljepote: sve je crveno, žuto, smeđe, tamno, svjetlo, tu i tamo još nešto zeleno... vidici takvi da ti srce stane od ljepote, ipak... Moj prijatelj Dragec koji se je ovih dana vratio iz Hrvatske u jedno mi je dahu rekao (vjerojatno užarenih očiju, jer razgovarali smo na telefon) toliko mnogo o toj našoj prekrasnoj Hrvatskoj u ovo jesenje doba, tam v Zagorju, med goricama, gde lišće žuti, i grozdje se bere, i proštenje bu bilo ovih dana.

Moja prijateljica i ja smo pred puno godina bile na berbi grožđa u Voloderu (gdje peku vola, a u volu prasca, a u prascu kokoš), i to mi je nekako ostalo u sjećanju zauvijek. Mi ovdje u Kanadi prestajemo s vanjskim zabavama odmah nakon Labour day-a, dok u Hrvatskoj sve još traje. Dodate recimo u Mariju Bistricu i svi su vani, i oni s rakijom (koja vas grije do dna pete), i oni koji prodaju plastične igračke, pa pored vas vam uši probija dijete koje upravo urla sa svojom plastičnom trubom. Na štandu do njega su ti naši famozni licitari, sa srcima velikim i malima, s bebama, s keksima, medenjacima i pravim licitarskim srcima za Božićno drveće, i ne možeš odoljeti srcu, pa kupuješ i ovo i ono, čak i ono što ti u stvari uopće ne treba.

A hrana na proštenjima? Jasno, ja opet o hrani! Kad sam bila s mojom prijateljicom u Voloderu poznavali smo nekoga tko je bio "glavni", a "glavne" je dobro znati. Taj nam je nabavio upravo famoznu hranu: kotlovinu upravo skinutu s lonca, upravo za prste lizati, pa k tomu još malo "friško" pečene volovine (kako se zove meso od vola?) ! K tome su nam, kao skoro počasnim gostima dali odlično vino, pa onda društvo na visini, i dan je bio upravo nezaboravan, jer eto, ja se sjećam toga dana već skoro 15 - 17 godina!

Naši stari su mi jednom rekli, 'ma kaj ti znaš, da ti vidiš kakva su proštenja bila kad smo mi bili mali!' I vjerojatno je tako, jer onda su se nekako drugačije odnosili prema prošlosti - nosile su se narodne nošnje, čula se je ta naša stara glazba, hranu su pripremali mama i japa, ili strici kaj su živeli tam preko ceste, i svi su bili domaći. Danas, na proštenjima su trgovci s dobrom robom, izvrsnom hranom, ali nisu susjedi, već ugodni novi znanci.

Jesen nije, jasno, jedino doba za proštenja. Mi u Hrvatskoj imamo stalno nekakva slavlja, jer mi smo narod od slavlja, mi se volimo zabavljati i veseliti, i dobro si pojesti, a da o tome kako si mi volimo i popiti i ne govorim. Tako su kod nas dali proštenja, ili zabave, ili proslave, ili kako god da se to zove stalno. Prošle subote bila sam na međimurkoj večeri za stolom mojih prijatelja koji su se upravo vratili iz Hrvatske. Jedan od njih je tada rekao da je ovo vrijeme kad u skoro svakom mjestu, bilo to veliko, ili malo, na moru, ili pri kraju - nešto se slavi ovaj ili drugi dan, tako da bi bilo moguće ići s jedne zabave na druge, s jednog proštenja na drugo (jedino, kad oni rade, jer nije lako puno jesti i piti, i drugi dan biti u dobroj formi, no tamo je sve moguće, nažalost).

I tako ovaj puta se opraštam od vas s mislima na još jednu jesen, koji nisam doživjela u Hrvatskoj, i čini mi se kao da sam nešto izgubila, puno... tko zna možda one boje koje su tako posebne, čak ih ni u Kanadi, u kojoj je jesen fantastična, nema. Izgubila sam ove jeseni berbe grožđa, onu predivnu šetnju po Sljemeni, ili Plitvicama, onaj osjećaj veselja, koji je doživio naš Ivica Lončarić i njegov sin, kao i mnogi drugi koji su bili na jednoj berbi grožđa u Međimurju i završili su u smijehu i pjesmi, praćeni "mužikašima" sve do kuće, gdje su spavali. Dali ima išta ljepše od toga? Vjerojatno ima, ali trebalo je vidjeti iskricu zadovoljstva u očima Ivice Lončarića kad mi je pričao o tom danu, kad je muzika trešala, flaša išla od ruke do ruke, a pjesma se orila. Nezaboravno? To je upravo premala riječ za taj dan o kojem mi je on pričao, kao i onaj dan kad sam bila na proštenju u Mariji Bistrici, ili u Voloderu pred toliko godina, a danas mi se čini kao da je to bilo tek jučer...

Valentina

Pretplatite se na HRVATSKU ISKRU

Dali ste u stanju platiti ogromne telefonske troškove telefonskih poziva za Hrvatsku ili BiH? Možda vam mi možemo pomoći:

VTC VANCOUVER TELEPHONE COMPANY

Telefonirajte po najnižim cijenama: Croatia 0.46[¢] per min.

Bosnia & Hercegovina 0.49[¢] per min.

Germany 0.18[¢]; Italy 0.24[¢]; Greece 0.43[¢];

Australia 0.19[¢]; Philippines 0.52[¢];

* Niske cijene i za ostale zemlje!

Nazovite Finku Pralaš, još danas - na hrvatskom jeziku

Tel (toll free) 1-877-540-9821

Fax: 1-877-544-9823

Zlata Jurić:

Okvir za portret: Gosp. Stanko Trtanj

Postoje ljudi koji kad-tad zažele da iskorače iz monotonijske osobnog života, da sivilo u kojem su uglavnom nevoljnički upleteni, zamjene nekim ljepšim i vedrijim koloritom. Većina takvih ne zna kako to postići. U njih ta želja ostaje zapretna, zarobljena, i zatamnjena u labirintu podsvijesti čitavog života. Ostaje nejasan i neostvaren san. Malo je onih koji su svoju želju ostvarili. Toj rijetkoj vrsti ljudi pripada gosp. Stanko Trtanj, umjetnik, rekla bih virtuoz u plastici. Pronicljiv, uspješan, otkriva novo, usavršava postojeće, i od njega mnogi imaju korist. Zahvaljujući takvima naša zajednica ne tapka u mjestu. Iz njega prosto zrači optimizam i radost, neka vedrina danas toliko rijetka.

- Gosp. Trtanj, drago mi je što su se stvorili uvjeti za ovaj razgovor. Znam da ste dugo vremena u tuđini i da su sjećanja na najranije doba možda malo maglovita. Pa, ipak, možete li se sjetiti nekih mirisa i osoba iz svog najranijeg djetinjstva.

* Kako da ne! Rado ću vam o tome govoriti, iako je prošlo dugo vremena od kada sam ovdje, ali sjećanja su svježija na moje djetinjstvo, moju braću i moje prijatelje s kojima sam išao u pučku školu u Remete (to je uža periferija Zagreba). Pošto sam rođen u Maksimiru, iznad maksimirske šume, u ulici Bukovac, ispod samog Sljemena, moje dječake dane provodio sam najviše u igri, a nogomet je bio najvažniji od svega, pa i od same škole. Poslije završene osmogodišnje škole otišao sam na zanat za vodoinstalatere, metalna struka. Sjećam se svojih roditelja, koji su se mnogo mučili i teško radili da bi nas djecu podigli na noge i dali nam "kruh u ruke". Bilo je to vrijeme velikog siromaštva, tih 50-tih, kada sam pošao u školu, pa sve do 60-te., kada sam počeo bježati preko granice u tuđinu. Hm... mirisi su sastavni dio odrastanja. Ja nosim u sebi svježe mirise iz vrta, miris onog istog cvijeća koje je majka moja, svojim zlatnim rukama gajila još dok smo bili djeca, zatim miris jeseni i zrelog voća, opalog lišća i pečenih kestena sa Sljemena.

- Jesam li u pravu ako kažem da ste vrlo rano shvatili da Vam sredina u kojoj ste živjeli ne može pružiti onoliko koliko ste htjeli i mogli? Ili je u Vama bilo avanturizma da se oprobaju svijet s one druge strane?

* I jedno i drugo. Dok sam bio vrlo mlad često sam stajao na uzvišenjima, a moje se oko zadržavalo na daljini i u meni je rasla želja i vukla me čežnja da otputujem i vidim svijet. Drugo, vrlo rano sam dobio neku čudnu spoznaju da nisam slobodan u svojoj domovini. Nisam smio reći jasno i glasno da sam Hrvat, da govorim hrvatskim jezikom, da prakticiram svoju katoličku vjeru. Naročito sam to osjetio u poduzećima u kojima sam radio. Morao sam šutjeti i trpjeti razne nepravde koje su me natjerale na bijeg preko granice. Tri puta sam bio uhvaćen i zatvaran, a četvrti puta bilo je uspješno. Našao sam se u Njemačkoj u kojoj su mnogi stranci našli posao i utočište. Međutim, Njemačka nije dozvolila nama izbjeglicama duži boravak u njoj, ali nam je dala priliku za iseljenje u neku treću zemlju. Ja sam izabrao Kanadu, i sjećam se svog prvog očajnog pisma roditeljima u kojem sam pisao da ukoliko žele doživjeti Kanadu, ne trebaju putovati ovamo, već otići na Kosovo i Metohiju. To su bili prvi dojmovi, tih nekoliko mjeseci. Kasnije, život je krenuo svojim tokom, a ja sam čini se, bro-dario u matici života, pazeći da se negdje ne nasučem,

- Koliko znam svoj brod ste vodili sigurno i nepogrešivo do uspjeha. Vi ste uspjeli, mnogi nisu. U čemu je tajna?

Postoji nešto što je važnije od svega, posljednja lekcija iz znanosti življenja ... a to je poštovanje svoje osobnosti, što je moguće postići samo ako prema drugim ljudima koji su poštjeni prema tebi, postupiš slušajući svoju čistu savjest. Zato iz mog poštovanja prema samom sebi, ja gradim odnose i sa drugim ljudima. Znam da me mnogi cijene zbog mog poslovnog uspjeha, ali možda, i zbog mog stava. Svijet oko jednog čovjeka ne stvara njegov autoritet, već ga stvara njegov stav prema tom svijetu. Da ja zaista tako živim i radim potvrđuju činjenice da su moji prijatelji oni isti koji su bili prije 30 godina. A što se tiče mog uspjeha moram reći da je i on posljedica promišljanja o životu. Jedan kineski mudrac je rekao da se čovjek prema životu može ponašati

Bračni par Štefica i Stanko Trtanj

kao gospodar ili sluga. Ja sam svoju sudbinu uzeo u svoje ruke ne znajući točno što me sve čeka. Čovječji život je vrlo interesantan, a mi svi smo tajna za sebe, kao što su i naši putovi nepredvidivi. Na svom putu moramo znati čitati znakove i prema njima se rav-nati. Iako sam završio metalnu struku, mene je u životu stalno pratila plastika, koja je odredila moj životni put, jer sam se u njoj prepoznao. Uspio sam u životu zahvaljujući dobrom zdravlju, skladnoj obitelji koja mu pruža utočište, ljubavi prema poslu kojeg radim, vjerujući u sebe i imajući pred sobom cilj kojem sam težio. Zašto mnogi nisu uspjeli? Mislim da je veliki problem kod našeg naroda nedostatak upornosti. Mogu vam dati primjer: ja sam dugo bio, a i sada sam aktivan u Hrvatskoj bratskoj zajednici. Osamdesetih godina postao sam članom jednog torontskog odsjeka Hrvatske Bratske Zajednice. Tu sam se upoznao s radom i svrhom te naše najveće udruge na kontinentu Sjeverne Amerike. Ubrzo sam došao do uvjerenja da bi svaki Hrvat izvan svoje domovine trebao biti članom HBZ. Predvođen tim uvjerenjem, pod kraj 1989. godine došao sam na ideju osnivanja novog odsjeka u samoj Mississaugi. Uz par suradnika, već u ranu 1990. uspijevamo sa 12 članova osnovati novi odsjek 525 H.B.Z., te mu dati ime hrvatskog velikana "Josip Ban Jelačić". U istom sam obnašao dužnost dopredsjednika punih 8 godina. Odsjek i danas, na ponos svima nama, uspješno djeluje i broji preko 200 članova, taj rad zaista nije lagan. Učlaniti našeg čovjeka je pravo umijeće. morate ga ubjeđivati, nagovarati, dokazivati dobre strane takve odluke. On je član prvu godinu, jer je platio članarinu, za drugu godinu ga opet morate vući za rukav. To je samo jedan primjer njihove pasivnosti. Hrvatski narod nema pravog učitelja. Ubili su nam Stjepana Radića, koji je učio hrvatski narod kako raditi, kako razmišljati. Na tim poljima mi nemamo uspjeha. Trebali bi biti kompaktniji, uvažavati se međusobno i učiti jedan od drugoga. Ne posustati na prvoj stepenici, već uporno ići dalje prema cilju, a vrijeme će donijeti svoje.

DUBROVČANI TRAŽE OSTAVKE ODGOVORNIH ZA RAZGRANIČENJE S BIH KOD KLEKA

DUBROVNIK, 24. listopada - Poziv Vlade građanima i ustanovama koji imaju dokumente kojima bi se pojasnilo razgraničenje između Hrvatske i BiH kod Kleka, u dubrovačkoj je javnosti protumačen kao priznanje pogreške što su je u izradi međudržavnog sporazuma napravili Ministarstvo vanjskih poslova i Državna komisija za granice. Taj je dojam pojačala i činjenica da je taj poziv u petak, za boravka u Dubrovniku, novinarima priopćio ministar vanjskih poslova dr. Mate Granić, koji je zbog Sporazuma o granicama između Hrvatske i BiH na krajnjem hrvatskom jugu bio kritiziran. Granić je nedavno bio pozvan i na izvanrednu sjednicu Županijske skupštine da pojasni razloge zbog kojih su poluotok Klek i otoci Veli i Mali šknoj pripali BiH. Već tad je za čelnike Dubrovačko - neretvanske županije, posebice za HSS - ova saborskog zastupnika Srečka Kljuna, jedino primjereno očitovanje ministra Granića bilo podnošenje ostavke, koja je zatražena i za sve one u Vladi koji su za to odgovorni.

Međutim, ni pomirujuće Vladino stajalište o tom za Dubrovačko - neretvansku županiju strateškom pitanju, koje se tumači kao predizborni promidžbeni potez HDZ - a, nije umanjilo oštrinu kritike predstavnika oporbene županijske vlasti. "Jako mi je drago što su Vlada i ministar vanjskih poslova Granić napokon priznali pogrešku. Na žalost, Sporazum o granicama je već potpisan. Iako u njemu postoji članak 3., kojim se u svakom trenutku dopušta traženje pojašnjenja, potpuna nepripremljenost hrvatske

strane u njegovoj pripremi znači i omalovažavanje Predsjednika Hrvatske, budući da je dr. Franjo Tuđman s Alijom Izetbegovićem potpisao dokument koji nema veze s objektivnim stanjem granica kod Kleka", kaže za Vjesnik Srečko Kljunak.

"Zato se može zatražiti i ostavka Predsjednika jer, da je pročitao Sporazum, jamačno bi pitao svoga savjetnika za unutarnju politiku Ivića Pašalića o tome što se zapravo događa s hrvatskim granicama kod Kleka i Neuma. Tako velike pogreške političara ne kažnjavaju se ispričama i izjašnjenjima, nego ostavkama, koje ću i zatražiti u Saboru u raspravi o Sporazumu", dodaje Kljunak. Kljunak smatra i da je Vladina odluka glede dokaza o pojašnjenju granice kod Kleka - svojevrsni putokaz HDZ - ovim zastupnicima, koji trebaju slijediti tijekom glasovanja u Saboru. Dubrovačko - neretvanski župan iz redova SDP - a, Ivan Šprlje, mnogo je blaži u svojoj izjavi od Kljuna. Šprlje, izostavljajući bilo kakvu kritiku, pozdravlja Vladinu odluku o granici kod Kleka. U izjavi za Vjesnik, župan Šprlje ističe kako se njome potvrdilo da posljednji potezi i inicijative Županije oko tih pitanja nisu nikakvo politiziranje. I Šprlje, kao i Kljunak, preporučuje Državnoj komisiji za granice knjigu "Hrvatske granice kod Kleka i Neuma", koja je relevantan dokument i dokaz da se Klek oduvijek nalazio unutar hrvatskoga državnog teritorija. (Vjesnik, 25. 10.1999)

VL. Kako gledate na problem poslijeratne masovne likvidacije i masovnih grobnica, koje se u Sloveniji otkrivaju gotovo svakodnevno?

Janša: To su najveće grobnice u Europi, i problem se ne može riješiti tako da se postavi neko skromno obilježje i da se asfaltira autocesta pokraj tih grobova, kao što je to učinjeno kraj Maribora. Slovenska će se država morati izjasniti i osuditi te zločine, dostojno obilježiti te grobnice i povesti pravne postupke protiv krivaca, ne zbog Europe, ili nekog drugog, već radi svoje vlastite budućnosti kako bi se ta pitanja konačno raščistila. Ne može narod od dva milijuna stanovnika hodati po zemlji pod kojom je 100.000 ili 200.000 poubijanih ljudi bez imena i bez obilježja.

Janez Janša, predsjednik Socijaldemokratske stranke Slovenije, slovenski ministar obrane od 1991.-1994., u razgovoru s Večernjim listom, 25. listopada 1999

ERDUT: DEVASTIRANI GROBOVI EKSHUMIRANIH IZ GROBNICA

Erdut, Nepoznatc su osobe u subotu uništile grobove desetak žrtava Domovinskog rata pokopanih u travnju ove godine na groblju u Erdutu. Riječ je o civilima čija su tijela ekshumirana iz nekoliko erdutskih masovnih grobnica.

-Vandalsko uništavanje posljednjeg počivališta nevinih žrtava smišljen je cilj čije su posljedice više nego očite. Naime, počinitelji su, uz kidanje zasađenog cvijeća, uništili ruže na drvenim spomenicima koje su bile složene u obliku hrvatskoga grba. Čim sam doznao što se dogodilo, obavijestio sam policiju, koja je uz pratnju predstavnika OEES-a obavila očevid - rekao nam je član erdutskog Općinskog poglavarstva Tomislav Kovačić. Dodao je kako je tijekom jučerašnjeg posjeta oskvrnutim grobovima uočio kako je netko ponovno pokušao složiti ruže, prema neslužbenim informacijama, najvjerojatnije djelatnici OEES-a. (*Jutarnji list, 13. 10.99)

Pretplatite se na HRVATSKU ISKRU

ZAKLJUČCI KONVENCIJE KORISNI U NOVOM TISUČLJEĆU

Pittsburgh, PA, Dvadesetčetvrtogodišnja konvencija Hrvatske Bratske Zajednice, održane 20-22 rujna ove godine u Londonu, Ontario, Canada, zaista je izraz sloge, zajedništva i uzajamnog poštivanja.

Na primjer, Odbor za pravila, koji je predložio nekoliko promjena završio je svoje izlaganje u roku od dva sata, a na prošlim konvencijama izlaganje tog Odbora trajalo je dan i pol, a ponekad čak po dva i više dana. Govorci o promjenama u pravilima, glavni predsjednik Bernard M. Luketich rekao je: "Pravila naše Zajednice postaju sve više i više pojednostavljena i odražuju moderno vođenje poslovanja." U mnogim slučajevima promjene i dodatci u Pravilima učinjeni su uglavnom zbog toga kako bi odrazili naše poslovanje i u Hrvatskoj, gdje sada imamo dva vrlo aktivna odsjeka.

Točka 20. Pravila Zajednice sada izmjenom glasi da se odbornici biraju pluralnim glasanjem, a ne kao sada većinom glasova. Dakle, kandidati s najvećim brojem glasova će od sada biti proglašeni pobjednikom, dok je do sada kandidat trebao imati najmanje 51% sveukupnih glasova. Ovim novim načinom glasanja ukidaju se uži izbori i više nisu potrebni posebni izbori za njihove zamjenike. Na ovoj konvenciji sedam članova je izabrano u Nadzorni odbor i u Glavni odbor porote, a osmi, deveti i deseti kandidat s najvećim brojem glasova proglašen je zamjenikom.

"Ovaj postupak", rekli su glavni predsjednik gosp. Luketich i glavni tajnik/blagajnik gosp. Pazo, "dovodi nas iz prastarog u novi, moderni svijet poslovanja". Time je ujedno skraćeno i vrijeme trajanja konvencije."

Razjašnjeno je također i pitanje u vezi pasivnih i aktivnih članova Zajednice, tako da od sada u vezi toga neće biti nikakvih polemika.

One točke Pravila koje se odnose na dužnosti Glavne porote Zajednice i odsječne Glavne porote, također su razjašnjene po glavnom savjetniku Zajednice bratu Williamu Balabanu. Te promjene, istaknuo je brat Luketich, "pomoći će u bržem i efikasnijem rješavanju sporova koji dođu pred Odbor Glavne porote Zajednice ili Odsječnu porotu".

Delegati su jednoglasno potvrdili prijašnju odluku Glavnog odbora o "Pogodnosti certifikata" u Točki 95. Ta uvjetna pričuva podržavala se kao izvanredna pričuva u višku i nedoznačenim zakladama, u vremenu kada je znatan broj naših članova bio zaposlen u rudnicima i čeličanicama, i zbog velike opasnosti na poslu, Zajednica je morala odvojiti jedan dio novca za nepredviđene potrebe ili okolnosti.

Još jedna važna promjena u Pravilima je u tome, da su u odsjek i njegovo gnijezdo obavezni primiti članove u svoje redove, koje im dodijeli Glavna uprava.

Delegati su također odobrili prijedlog ukidanja točke koja zahtjeva da odsjek izabere odbornike svih gnijezda, što sada ostaje po želji odsjeka.

Konvencija je zadužila Izvršni odbor da promijeni ili usavrši sadašnje standardno Nadgrobno slovo, koje se čita na grobu preminulog člana.

Na prijedlog Odbora za specijalne nagrade, delegati su jednoglasno odobrili počasno doživotno članstvo slijedećima koji su služili u Glavnom odboru Zajednice: Joseph Kaurić, koji je služio u Nadzornom odboru i u odboru Glavne porote; Stephen W. Wukson, koji je služio u Nadzornom odboru; Emil Antončić, koji je služio u Odboru Glavne porote; dr. George J. Pavlič koji je bio liječnički savjetnik i Edward J. Verlich, koji je bio urednik "Zajedničara".

Odbor za rezolucije podnio je nekoliko rezolucija, koje je konvencija jednoglasno odobrila, a među njima bila je i Rezolucija za primanje Hrvatske u Partnerstvo za Mir. Među ovim rezolucijama bile su: zahvala vel. Miri Grubišiću, zastavnom vođu, pojedinim tamburaškim zborovima i ansamblima koji su svirali tijekom konferencije, pojedinim govornicima, osoblju iz Glavnog ureda koje je obavljalo sve potrebne poslove povezane sa konvencijom, domaćinskom odsjeku broj 530 iz St. Thomasa i dobrovoljnim graditeljima koji su se u specijalnoj konvencijskoj kampanji kvalificirali za glavnu nagradu.

Jedna rezolucija potiče adekvatnu zdravstvenu njegu za sve američke građane dok druga podupire organizirano radništvo i radničke sindikate.

Specijalni odbor se također zahvalio pojedinim privremenim odborima, Glavnom odboru Zajednice i svima koji su pomogli i podupirali humanitarne programe za pomoć patničkom narodu u Hrvatskoj i Herceg-Bosni.

Jedna rezolucija potiče obnovu Omladinske konvencije Zajednice i daljnje podržavanje Školarinske zaklade Zajednice.

Tajnik Pazo je zaključio: "Od samog piknika, održanog pod pokroviteljstvom društva Ogulin odsjek 530 u St. Thomasu, te kroz cijelo zasijedanje i včlićanstven konvencijski banket, pa do zaključka konvencije po glavnom predsjedniku bratu Luketichu, duh bratstva i sloge bio je zaista očevidan na ovoj 20-toj konvenciji.

**Edward J. Verlich, savjetnik uredništvu
Zajedničara**

(S lijeva na desno) gosp. Ivan Picukarić, konzul i gosp. Andrija Jakovčević, veleposlanik RH u Ottawi

GIMNAZIJA SLAVI 300. OBLJETNICU

Požega, Požeška gimnazija, peta po starosti u Hrvatskoj, prošli je vikend proslavila 300. obljetnicu.

Ove je godine opremljen informatički kabinet i jedna smo od četiri škole koje su uključene u informatičku mrežu - istaknuo je ravnatelj Pavao Bucić bivšim profesorima i gimnazijalcima za ko-je je bio organiziran prijam u preuređenoj školskoj zgradi.

Biskup Antun Škvorčević služio je misu u katedrali Sv. Terezije, a u crkvi Sv. Lovre održan je koncert duhovne glazbe bivšeg gimnazijalca Ljube Kuntarića. U muzeju je otvorena izložba "Tri stoljeća gimnazije u Požegi", a ista će biti prenesena u Varaždin, Zagreb, Rijeku i Dubrovnik, gdje se nalaze starije gimnazije. Predstavljajući prigodne poštanske marke te izvanredna sjednica Predsjedništva HAZU održat će se u subotu u Županijskoj vijećnici. (Jutarnji list 18.10)

Drago Geoheli piše:

Poštovani,

Vratio sam se u Kanadu nakoj jednomjesečnog boravka u Hrvatskoj. Razgledao sam sve ljepote što je trebalo vidjeti kako bi se osvježila duša sa svim onim dojmovima o Lijepoj našoj u kojoj se, doista, nakon svega može živjeti od ljubavi i ljepote. Uz bezbroj primjera upravo ovakvog doživljaja života u Hrvatskoj, ne znam ni kako, uvukao se u svakodnevnicu pesimizam, negativizam, crna slika mržnje i otrova čime se truju životi običnih ljudi. Glavnu ulogu u tome igraju novinski dnevници, s iznimkom Vjesnika, koji neprestano ocrtavaju raspoloženje s kojekakvim napadima, lažima, skandaloznim vijestima. Izljevom najgore srdžbe i bijesa što Hrvatska, uz sve moguće teškoće, ide naprijed i bilježi uspjehe iz dana u dan. Dakako, da uz sve to postoji i dosta nespretnosti, pogrešaka i iritantnih situacija što ih kreiraju vlasti i vodeći HDZ, ali da "uz prljavu vodu treba uništiti i dijete", dokaz su nealternativnosti najjačih oporbenih struktura koje jedino idu za rušenjem HDZ-a.

Na samom odlasku, u zagrebačkoj zračnoj luci, prolazeći kroz pregled putovnice, započeo sam kratki razgovor s mladom carinicom, koja je pregledavala dokument. Bila je obučena u službenoj odori, a na prsima je nosila oznake Hrvatske carine. Nažalost, nisam primijetio pločicu s imenom i prezimenom, što je praksa u većini zapadnih država. Započeli smo razgovor pod dojmom moje ogromne tuge što odlazim natrag iz Hrvatske. Mlada gospođa je sve to popratila s riječima kako je nama bolje što idemo iz tog "pakla", i kako ne trebamo žaliti nego osjećati sreću nad činom odlaska. Istu priču nastavila je i pred drugim putnikom, koji je slično meni, u tuđini već više od 30 godina. Obojica smo imali dovoljno tolerancije prema suprotnim mišljenjima, ali to što je jedna osoba u državnoj službi određene društvene važnosti toliko se ragoropadila protiv države i vlasti, ne pomišljajući da od te države živi, dojmilo se kod nas kao krajnji izraz glasnog djelovanja protiv Hrvatske. Pomislili smo obojica, zar ne postoje nezaposlene osobe koje su branile Hrvatsku u srpskoj agresiji, a koje bi više odgovarale takvoj službi?! Naime, jedna takva situacija potpuno je nemoguća u velikim svjetskim "demokracijama" gdje se lojalnošću čuva teško izborni sustav vrijednosti.

Spomenuo sam negativni značaj hrvatskih dnevnika, ne želeći spominjati tjednike poput Globusa, Ferala i Nacionala koji su, u pravom smislu riječi, atentatori na ljude, istinu i objektivnost postojećeg stanja u Hrvatskoj. Sve te tiskovine spasava jedno stanje hrvatskih sudova i njihova radna nedjelotvornost, tako da se uredništva provlače kroz ušice sporosti, neučinkovitosti još uvijek "boljševički" obojenog sudstva. U tome svemu, želio bih istaknuti Vjesnik kao jedini dnevnik, gdje novinari i urednici itekako dobro poznaju značaj razlikovanja pojma države od režima. Naime, Vjesnikovi novinari ne ubijaju vrijednosti, to se najbolje vidi iz stranica "Pisma čitatelja", gdje bi za razliku od ostalih dnevnika, takva pisma završavala u uredničkoj košari...ta pisma najbolje pokazuju koliko je sam čitatelj kreator profila novina. Za razliku od ostalih dnevnika što se hvale tiražom i koliko su "bolji", Vjesnik strada od neprestanih prljavih napada konkurencije. No, to je već drugi problem. Ja želim jedino ukazati kako sam se tijekom boravka u Lijepoj našoj osvjedočio o nekulturi napada na osobe i događaje od strane hrvatskih dnevnika, što me je zaprepastilo i rastužilo. To da će biskup J. Jezerinac doći pod ubitačne napade na njegovu osobu samo zbog svoje omiljenosti kod vjernika i vojnika, pa da će i g. Čiro Blažević gotovo pasti pod žestinom kleveta, dokazuje samo koliko su urednici antihrvatski raspoloženi, koliko su ti dnevници puni mržnje prema nositeljima vrijednosti i koliko truda ulažu da bi se afirmirale istine o nama i našem novoizbornom identitetu pretvorili u prah bezvrijednog i

nazadnog. Sigurno jest da svi ti napadi imaju u zamisli daljnje umanjivanje onog što je postigla Hrvatska vojska i političko vrhovništvo. Konačno, upravo bi ti urednici bili najsretniji kad bi stvaratelji nove Hrvatske stali pred Haaški sud, i završili na način kako se to dogodilo Zrinskom i Frankopan, u nekom drugom vremenu, u nekom drugom mjestu. Zbog toga su se i dnevници raspisali o "kriminalitetu" viteza Naletilića-Tute, te ga gotovo kao i druge vitezove žele predati "dragovoljnim" odlaskom u Haag. Sad je vrijeme da se prisjetimo završetka Zrinskog i Frankopana pred "velikom pravdom moćnih i jakih". Tko ne uči iz svoje povijesti, posve jamačno će ponoviti pogreške!

Toronto, 17. listopada 1999

Dr. Drako Desaty, dopisnik HRVATSKE ISKRE

KAKO JE NASTAO DUBROVNIK

Bilo je to u vrijeme o kojemu gotovo ništa ne znamo osim onoga sačuvanoga u legendama. Jedna od takvih legendi kaže da su se protiv Radoslava, kralja Bijele Hrvatske, pobunili njegovi velikaši i odmetnuli se ne htijući ga više priznati za kralja. On ih uspije svladati uz pomoć svoga sina Berislava, ali se Berislav toliko osili da se i sam okrene protiv oca, pa ga uz pomoć velikaša zbaci s prijestolja i sam se proglasi kraljem. Nemajući kamo, Radoslav pobjegne prema moru gdje ga prihvatiše Latini i otpremišu u Rim. U Rimu Radoslava dobro prime. Kako mu žena bijase umrla, on se tamo ponovno oženi Rimljankom. S njom dobije tri sina, ali dva umru, a najmlađi Setrislav, kad stasa za ženidbu, i sam oženi Rimljanku i dobije sina Pavlimira.

Legenda kaže da je Pavlimir bio tako lijep da ga Rimljani prozvaše Bello. Dogodi se tako pa ugarska vojska napadne Bosnu, a kralj Berislav dođe joj u pomoć. Tu on pogine, pa kako Berislav nije imao djece, prijestolje ostade bez nasljednika. Uto Dalmaciju napadnu Saraceni, i da nevolja bude veća, nije imao tko organizirati otpor napadačima. Stoga Hrvati odlučiše krenuti u Rim i pozvati Pavlimira da dođe u domovinu i preuzme prijestolje koje mu po nasljedstvu pripada. Iako nerado, Pavlimir uze petsto svojih vjernih ljudi i krene na istočnu obalu Jadrana. Legenda kaže da su se iskrkali u luci Ragusa. Tu se zaustave neko vrijeme i Pavlimir dade sagraditi tvrđavu Lave, zatim tvrđave svetoga Srđa i Baka. Tada Pavlimir odluči krenuti u svoje kraljevstvo, ali neki od njegovih pratilaca ne htjedoše ići s njim nego ostadoše na tome mjestu i osnovaše Dubrovnik.

V. M., *Dubrovački list*, 22. listopada 1999.